

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

55. aastakäik

22. detsember 2012

<u>Teatis nr</u>	Sisukord	Lehekülg
	I <i>Resolutsioonid, soovitused ja arvamused</i>	
	SOOVITUSED	
	Nõukogu	
2012/C 398/01	Nõukogu soovitus, 20. detsember 2012, mitteformaalse ja informaaalse õppe valideerimise kohta	1
	II <i>Teatised</i>	
	EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED	
	Euroopa Komisjon	
2012/C 398/02	Komisjoni teatis, millega muudetakse komisjoni teatise (liikmesriikidele Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse suhtes) lisa ⁽¹⁾	6

ET

Hind:
3 EUR⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

(Jätub pöördel)

IV Teave

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT

Nõukogu

2012/C 398/03	Teatis isikutele ja üksustele, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, mis on sätestatud nõukogu otsuses 2010/413/ÜVJP, mida on muudetud nõukogu otsusega 2012/829/ÜVJP, ja nõukogu määruses (EL) nr 267/2012, mida rakendatakse nõukogu rakendusmäärusega (EL) nr 1264/2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid	8
---------------	--	---

Euroopa Komisjon

2012/C 398/04	Euro vahetuskurss	9
2012/C 398/05	Komisjoni otsus, 12. juuni 2012, Riigiabi SA.21918 (C 17/07) (ex NN 17/07) kohta, mida andis Prantsusmaa Reguleeritud elektritariifid Prantsusmaal (teatavaks tehtud numbri C(2012) 2559 all) ⁽¹⁾ ...	10

V Teated

HALDUSMENETLUSED

Euroopa Komisjon

2012/C 398/06	Projektikonkurss EAC/S01/13 – Programm „Aktiivsed noored” 2007–2013	31
---------------	---	----

KONKURENTSIPOLIITIKA RAKENDAMISEGA SEOTUD MENETLUSED

Euroopa Komisjon

2012/C 398/07	Eelteatis koondumise kohta (Juhtum COMP/M.6788 – Goldman Sachs/TPG/Barclays/Kew Green) – Võimalik lihtsustatud korras menetlemine ⁽¹⁾	35
2012/C 398/08	Eelteatis koondumise kohta (Juhtum COMP/M.6777 – Yazaki Europe/S-Y Systems Technologies Europe) – Võimalik lihtsustatud korras menetlemine ⁽¹⁾	36

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

SOOVITUSED

NÕUKOGU

NÕUKOGU SOOVITUS,

20. detsember 2012,

mitteformaalse ja informaalsete õppe valideerimise kohta

(2012/C 398/01)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 165 ja 166,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Mitteformaalse ja informaalsete õppe käigus omandatud õpiväljundite, nimelt teadmiste, oskuste ja pädevuste valideerimine võib mängida olulist rolli tööalase konkurentsivõime ja liikuvuse edendamisel, samuti motivatsiooni suurendamisel elukestvaks õppeks, eelkõige sotsiaal-majanduslikult ebasoodsas olukorras olevate või madala kvalifikatsiooniga inimeste hulgas.
- (2) Ajal, mil Euroopa Liit seisab silmitsi tõsise majanduskriisiga, mis on põhjustanud tööpuuduse kasvu, eelkõige noorte hulgas, ning võttes arvesse elanikkonna vananemist, on asjakohaste teadmiste, oskuste ja pädevuste valideerimine veelgi väärtuslikum panus, mille abil parandada tööturu toimimist, edendada liikuvust ning tõhustada konkurentsivõimet ja majanduskasvu.
- (3) Tööandjate organisatsioonid, tööandjad, ametiühingud, tööstus-, kaubandus- ja käsitöökohad, kutsekvalifikatsioonide tunnustamise protsessiga ning õpiväljundite hindamise ja sertifitseerimisega seotud riiklikud üksused,

tööhõivetalitused, noorteorganisatsioonid, noorsootöötajad, hariduse ja koolituse pakkujad ning samuti kodanikuühiskonna organisatsioonid on määrava tähtsusega sidusrühmad, kellel on oluline roll mitteformaalse ja informaalsete õppe võimaluste lihtsustamisel ja õppimisele järgnevatel valideerimismenetlustes.

- (4) Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegias „Euroopa 2020” kutsutakse üles arendama teadmisi, oskusi ja pädevusi majanduskasvu ja tööhõive suurendamiseks. Sellega kaasnevates juhtalgatustes „Noorte liikuvus” ja „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava” rõhutatakse vajadust paindlikumate õppimisvõimaluste järele, mis võivad parandada tööturule sisenemist ja arengut tööturul, hõlbustada üleminekut töö- ja õppetsükli vahel ning edendada mitteformaalse ja informaalsete õppe valideerimist.
- (5) Nõukogu 12. mai 2009. aasta järeldustes (mis käsitlevad strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal („ET 2020”))⁽¹⁾ on märgitud, et elukestvat õpet peaks pidama kogu raamistiku aluseks olevaks põhimõtteks, mille eesmärgiks on hõlmata õpet kõikides kontekstides, olgu see siis kas formaalne, mitteformaalne või informaalne.
- (6) 2009. aasta teatises „ELi noorsoostrategia: investeerimine ja mobiliseerimine – Uuendatud avatud koordineerimismetod noortega seotud väljakutsete ja võimaluste tarvis” kutsutakse üles rohkem tunnustama noorte poolt mitteformaalse õppe käigus omandatud oskusi ja rõhutatakse vajadust kasutada täies ulatuses ELi tasandil loodud vahendeid

⁽¹⁾ ELT C 119, 28.5.2009, lk 2.

- teadmiste, oskuste ja pädevuste valideerimiseks kvalifikatsioonide tunnustamise eesmärgil. Teatist tunnustati nõukogu 27. novembri 2009. aasta resolutsiooniga Euroopa noortevaldkonnas tehtava koostöö uuendatud raamistiku (2010–2018) kohta. ⁽¹⁾
- (7) 2010. aasta detsembri Brugge kommünikees teatasid kutsehariduse ja -koolitusega tegelevad Euroopa ministrid, Euroopa sotsiaalpartnerid ja Euroopa Komisjon, et osalevad riigid peaksid alustama hiljemalt 2015. aastal mitteformaalse ja informaalset õppe tunnustamise ja valideerimise riiklike menetluste väljatöötamist, mida vajaduse korral toetavad riiklikud kvalifikatsiooniraamistikud.
- (8) 28.–29. aprillil 2009 Leuvenis ja Louvain-la-Neuve'is toimunud kõrghariduse eest vastutavate Euroopa ministrite konverentsi kommünikees rõhutatakse, et edukas elukestva õppe poliitika peaks sisaldama peamisi põhimõtteid ja menetlusi varasemate õpingute tunnustamiseks õpiväljundite alusel, ning nõukogu 28. novembri 2011. aasta järeldustes kõrghariduse ajakohastamise kohta ⁽²⁾ kutsutakse liikmesriike üles töötama välja selgepiirilised edasiliikumisvõimalused kutse- ja muud tüüpi haridusest kõrgharidusse ning mehhanismid väljaspool formaalset haridust ja koolitust omandatud varasemate õpingute ja kogemuste tunnustamiseks.
- (9) Nõukogu 28. novembri 2011. aasta resolutsioonis täiskasvanuhariduse uuendatud Euroopa tegevuskava kohta ⁽³⁾ määratletakse ühe prioriteetse valdkonnana aastateks 2012–2014 täielikult toimivate süsteemide loomine mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimiseks ning nende kasutamise edendamine igas vanuses ja iga kvalifikatsioonitasandiga täiskasvanute, samuti ettevõtjate ja muude organisatsioonide poolt.
- (10) Nõukogu 19. detsembri 2002. aasta resolutsioonis Euroopa töhustatud koostöö edendamise kohta kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas ⁽⁴⁾ ja 30. novembri 2002. aasta Kopenhaageni deklaratsioonis nõutakse ühiste põhimõtete väljatöötamist mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimise kohta.
- (11) Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 18. mai 2004. aasta järeldustega edendati Euroopa ühiseid põhimõtteid mitteformaalse ja informaalset õppe määratlemise ja valideerimise kohta.
- (12) Alates 2004. aastast on regulaarselt välja antud mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimise Euroopa andmekogu, mis sisaldab ajakohastatud teavet valideerimistavade kohta Euroopa riikides, ning 2009. aastal avaldati Euroopa suunised mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimise kohta.
- (13) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta otsusega nr 2241/2004/EÜ (kvalifikatsioonide ja pädevuste läbipaistvuse ühtse ühenduse raamistiku kohta (Europass)) ⁽⁵⁾ loodi Europass, Euroopa dokumendikaust, mida kodanikud saavad kasutada, et paremini edastada, salvestada ja esitada teavet oma pädevuste ja kvalifikatsioonide kohta kogu Euroopas.
- (14) Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 18. mai 2006. aasta resolutsioonis Euroopa noortevaldkonnas mitteformaalse ja informaalset õppe olulisuse tunnustamise kohta ⁽⁶⁾ kutsutakse liikmesriike üles võimaldama mitteformaalse ja informaalset õppe käigus omandatud pädevuste määratlemist, et neid oleks tööturul võimalik tunnustada.
- (15) Noortepass loodi kui läbipaistvuse tagamise vahend nendes projektides osalejate jaoks, mida rahastatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 1719/2006/EÜ ⁽⁷⁾ loodud programmi „Aktiivsed noored” raames.
- (16) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitusel Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas ⁽⁸⁾ kutsutakse liikmesriike üles siduma oma riiklikud kvalifikatsioonisüsteemid Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga ning edendama mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimist kooskõlas 2004. aasta mais kokku lepitud Euroopa ühiste põhimõtetega.
- (17) Erasmus programmi raames 1989. aastal loodud Euroopa ainepunktisüsteemi (ECTS) abil antakse ainepunkte formaalõppe eest õpiväljundite ja õpilase õppekoormuse alusel; samuti aitab see süsteem kõrgharidus-asutustel anda ainepunkte mitteformaalse ja informaalset õppe eest õpiväljundite alusel.
- (18) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta soovitusel Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistiku loomise kohta kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas ⁽⁹⁾ märgitakse, et kõnealune raamistik peaks toetama mitteformaalse ja informaalset õppe määratlemist ja valideerimist käsitlevate Euroopa ühiste põhimõtete rakendamist, parandades hariduse, koolituse ja tööhõive omavahelist seotust ning lähendades formaalset, mitteformaalset ja informaalset õpet.

⁽¹⁾ ELT C 311, 19.12.2009, lk 1.

⁽²⁾ ELT C 372, 20.12.2011, lk 36.

⁽³⁾ ELT C 372, 20.12.2011, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT C 13, 18.1.2003, lk 2.

⁽⁵⁾ ELT L 390, 31.12.2004, lk 6.

⁽⁶⁾ ELT C 168, 20.7.2006, lk 1.

⁽⁷⁾ ELT L 327, 24.11.2006, lk 30.

⁽⁸⁾ ELT C 111, 6.5.2008, lk 1.

⁽⁹⁾ ELT C 155, 8.7.2009, lk 1.

- (19) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta soovitusel (1) loodi Euroopa kutsehariduse ja -koolituse ainepunktide süsteem (ECVET), mida kasutatakse kõikide isikute formaalse ja, kui see on asjakohane, mitteformaalse ja informaalsete hariduse raames omandatud õpiväljundite ülekandmiseks ja koondamiseks.
- (20) Internetiküsitluse vormis peetud konsultatsioonid, asjaomastes poliitilistes organites toimunud arutelud ja mitmesugused sotsiaalpartnerite osalusel toimunud vastastikuse õppimise üritused näitavad, et valitseb suur üksmeel selles osas, kui oluline on teha nähtavaks elu jooksul ja töökogemuste abil omandatud teadmised, oskused ja pädevused, ning väljendavad suurt toetust liidu algatustele, mille eesmärgiks on tõhustada valideerimispoliitikat ja -tavasid liikmesriikides,
- c) isiku mitteformaalse ja informaalsete õppe käigus omandatud õpiväljundite HINDAMINE;
- d) isiku mitteformaalse ja informaalsete õppe käigus omandatud õpiväljundite hindamise tulemuste SERTIFITSEERIMINE kvalifikatsiooni vormis, kvalifikatsiooni saamiseks vajalike ainepunktide alusel või muul asjakohasel viisil;
- 3) kohaldama, kui see on asjakohane, mitteformaalse ja informaalsete õppe valideerimise meetmetes järgmisi põhimõtteid, võttes arvesse riiklike, piirkondlike ja/või kohalike ning valdkondlike vajadusi ja eripärasid:
- a) valideerimise meetmed on seotud riiklike kvalifikatsiooniraamistikega ning on kooskõlas Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga;

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

1. ET PAKKUDA KÕIKIDELE ISIKUTELE VÕIMALUST TÕENDADA VÄLJASPOOL FORMAALSET HARIDUST JA KOOLITUST OMANDATUD TEADMISI JA SEALHULGAS LIIKUVUSEGA SEOTUD KOGEMUSI NING KASUTADA SELLIST ÕPET OMA KARJÄÄRI EDENDAMISEKS JA EDASISTEKS ÕPINGUTEKS, NING VÕTTES ASJAKOHASELT ARVESSE SUBSIDIAARUSE PÕHIMÕTET, PEAKSID LIIKMESRIIGID

1) kehtestama hiljemalt 2018. aastaks – kooskõlas riigi olukorra ja eripäradega ning nagu nad peavad asjakohaseks – mitteformaalse ja informaalsete õppe valideerimise meetmed, mis võimaldavad isikutel

- a) valideerida mitteformaalse ja informaalsete õppe käigus, sealhulgas vajaduse korral avatud haridusvahendeid kasutades omandatud oskused, teadmised ja pädevused;
- b) omandada täielik või – vajaduse korral – osaline kvalifikatsioon valideeritud mitteformaalse ja informaalsete õppe kogemuste alusel, ilma et see piiraks muu liidu õiguse, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiivi 2005/36/EÜ (kutse-kvalifikatsioonide tunnustamise kohta), (2) kohaldamist.

Liikmesriigid võivad oma valideerimise meetmetes vastavalt nende vajadustele eelistada teatavaid valdkondi ja/või sektoreid;

2) lisama, kui see on asjakohane, mitteformaalse ja informaalsete õppe valideerimise meetmetesse järgmised elemendid, võimaldades igal isikul kasutada neid kas eraldi või koos, vastavalt tema vajadustele:

- a) isiku mitteformaalse ja informaalsete õppe käigus omandatud õpiväljundite KINDLAKSTEGEMINE;
- b) isiku mitteformaalse ja informaalsete õppe käigus omandatud õpiväljundite DOKUMENTEERIMINE;

- b) teave ja suunised valideerimisest saadava kasu ja valideerimise võimaluste ning asjakohaste menetluste kohta on üksikisikutele ja organisatsioonidele kättesaadavad;
- c) valideerimise meetmetest saavad kõige tõenäolisemalt kasu ebasoodsas olukorras olevad elanikkonnarihmad, sealhulgas töötud ja need, keda ähvardab töötuks jäämine, kuna valideerimine võib suurendada nende osalust elukestvas õppes ja hõlbustada nende juurdepääsu tööturule;
- d) töötutel või nendel, keda ähvardab töötuks jäämine, on võimalus kooskõlas riiklike õigusaktide ja eripäradega lasta teha mõistliku ajavahemiku jooksul (mis on ideaalis kuus kuud alates konkreetse vajaduse kindlakstegemisest) oma oskuste audit, mille eesmärk on teha kindlaks nende teadmised, oskused ja pädevused;
- e) mitteformaalse ja informaalsete õppe valideerimist toetatakse asjakohaste suuniste ja nõustamisega ning see on hõlpsasti kättesaadav;
- f) on kehtestatud läbipaistvad kvaliteedi tagamise mehhanismid, mis on kooskõlas kehtivate kvaliteedi tagamise raamistikega ning toetavad töökindlaid, tunnustatud ja usaldusväärseid hindamismeetodeid ja -vahendeid;
- g) on ette nähtud valideerimismenetluses osalevate töötajate ametialaste pädevuste arendamine kõikides asjaomastes sektorites;
- h) mitteformaalse ja informaalsete õppe kogemuste valideerimise kaudu omandatud kvalifikatsioon või vajaduse korral kvalifikatsiooni osa vastab kokkulepitud standarditele, mis on kas samad kui formaalhariduse õppekava alusel omandatud kvalifikatsiooni standardid või nendega võrdväärsed;
- i) edendatakse liidu läbipaistvuse tagamise vahendite, nagu Europassi raamistiku ja Noortepassi kasutamist, et hõlbustada õpiväljundite dokumenteerimist;

(1) ELT C 155, 8.7.2009, lk 11.

(2) ELT L 255, 30.9.2005, lk 22.

j) valideerimise meetmed ning formaalharidus- ja koolitussüsteemis kohaldatavad ainepunktisüsteemid, näiteks ECTS ja ECVET, on omavahel kooskõlas;

4) edendada asjakohaste sidusrühmade, näiteks tööandjate, ametiühingute, kaubandus-, tööstus- ja käsitöökodade, kutsequalifikatsioonide tunnustamise protsessiga seotud riiklike üksuste, tööhõivetalituste, noorteorganisatsioonide, noorsootöötajate, hariduse ja koolituse pakkujate ning kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasatust punktides 1 kuni 4 osutatud elementide ja põhimõtete arendamisse ja rakendamisse.

Selles protsessis osalemise edendamiseks

a) peaksid tööandjad, noorteorganisatsioonid ja kodanikuühiskonna organisatsioonid edendada ja hõlbustada töö või vabatahtliku tegevuse kaudu omandatud õpiväljundite kindlaksmääramist ja dokumenteerimist, kasutades selleks asjakohaseid liidu läbipaistvuse tagamise vahendeid, nagu Europassi raamistikus ja Noortepassi alusel loodud vahendid;

b) peaksid hariduse ja koolituse pakkujad lihtsustama juurdepääsu formaalharidusele ja -koolitusele mitteformaalses ja informaalses õpikeskkonnas omandatud õpiväljundite alusel ning vajaduse korral ja võimalusel tegema erandeid ja/või andma ainepunkte sellises õpikeskkonnas omandatud asjaomaste õpiväljundite eest;

5) edendada valideerimise meetmete koordineerimist hariduse, koolituse, tööhõive ja noorte valdkondade ning teiste asjakohaste poliitikavaldkondade sidusrühmade vahel.

2. LIIKMESRIIGID JA KOMISJON PEAKSID VÕTMA JÄRGMISED MEETMED:

a) teostama käesoleva soovitusel järelmeetmete kontrolli Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitusel (Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas)⁽¹⁾ alusel loodud Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku nõuanderühma kaudu ja kaasama vastavalt vajadusele asjaomased noorteorganisatsioonid ja vabatahtliku sektori esindajad Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku nõuanderühma järgnevasse tegevusse;

b) esitada käesoleva soovitusel vastuvõtmise järel tehtud edusammudest ülevaate tulevastes nõukogu ja komisjoni ühisaruannetes HK 2020 strateegilise raamistiku alusel ning tulevastes Euroopa Liidu ühistes noortearuannetes Euroopa noortevaldkonnas tehtava koostöö uuendatud raamistiku alusel;

c) toetama käesoleva soovitusel rakendamist, kasutades selleks liidu asutuste, eelkõige Euroopa Kutseõppe Arenduskeskuse eksperditeadmisi, ning esitades riiklike kvalifikatsiooniraamistike arendamise iga-aastases aruandes ülevaate mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimise olukorra kohta.

3. KOMISJON PEAKS VÕTMA JÄRGMISED MEETMED:

a) toetama liikmesriike ja sidusrühmi järgmiselt:

— hõlbustades tõhusat vastastikust õppimist ning kogemuste ja heade tavade vahetamist;

— vaadates regulaarselt läbi Euroopa suunised mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimise kohta, konsulteerides täiel määral liikmesriikidega;

— vaadates regulaarselt läbi mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimise Euroopa andmekogu, koostöös liikmesriikidega;

b) kaaluma enne 2018. aastat, kas arendada edasi – konsulteerides liikmesriikidega, nagu on täpsustatud otsuses nr 2241/2004/EÜ – Europassi raamistiku vahendeid, mille abil toetatakse mitteformaalse ja informaalset õppe käigus omandatud ja valideeritud õpiväljundite läbipaistvust kogu liidus;

c) tagama koostöös liikmesriikidega, et käesoleva soovitusel rakendamist toetatakse elukestva õppe programmiga ja programmiga „Aktiivsed noored” ning – ilma et see mõjutaks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavaid läbirääkimisi – Euroopa tulevase hariduse, koolituse, noorsoo- ja spordiprogrammi ja Euroopa struktuurifondidega;

d) hindama koostöös liikmesriikidega ja pärast konsulteerimist asjaomaste sidusrühmadega käesoleva soovitusel alusel rakendatud meetmeid ning esitama hiljemalt 31. detsembriks 2019 nõukogule aruande saadud kogemuste ja tulevikku puudutavate mõjude kohta ning vajaduse korral vaatama käesoleva soovitusel uuesti läbi ja seda muutma.

Brüssel, 20. detsember 2012

Nõukogu nimel
eesistuja

E. FLOURENTZOU

⁽¹⁾ ELT C 111, 6.5.2008, lk 1.

LISA

MÕISTED

Käesolevas soovituses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *formaalõpe* – konkreetselt õppimiseks ette nähtud organiseeritud ja struktureeritud keskkonnas toimuv õpe, milles osalenud saavad tavaliselt kvalifikatsiooni tõenduseks kas tunnistuse või diplomi; see hõlmab üldharidus-, kutsealusharidus- ja kõrgharidussüsteemi;
- b) *mitteformaalne õpe* – kavandatud tegevuste (pidades silmas õpiesmärke ja õpiaega) kaudu toimuv õpe, mille puhul pakutakse teatavas vormis õpituge (näiteks õpetaja-õpilase suhte vormis). Siia alla võib kuuluda tööskuste õpetamine, täiskasvanutele kirjaoskuse õpetamine ja põhihariduse andmine koolist väljalangenutele. Mitteformaalse õppe tüüpiliste näidete alla kuuluvad ettevõttesisesed koolitused, mille abil ettevõtted ajakohastavad ja parandavad oma töötajate oskusi, näiteks info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alaseid oskusi, ning struktureeritud e-õpe (näiteks avatud haridusvahendeid kasutades) ja kodanikuühiskonna organisatsioonide poolt oma liikmetele, sihtrühmadele või üldsusele korraldatud koolitused;
- c) *informaalne õpe* – õpe, mis toimub igapäevaelus, töökohal, perekonnas ja vabal ajal ning mis ei ole organiseeritud või struktureeritud tegevus, kui pidada silmas eesmärke, aega või õpituge. Informaalne õpe võib õppija seisukohast olla ettekatsemata. Informaalse õppe tulemuste näiteks on elu jooksul ja töökogemuse kaudu omandatud oskused, projektijuhtimise oskused või töö käigus omandatud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alased oskused, teises riigis viibimise ajal omandatud keeleoskus ja eri kultuuride tundmine, väljaspool tööd omandatud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alased oskused, vabatahtliku töö, kultuurialase tegevuse, sportimise, noorsootöö ja koduste tegevuste (näiteks lapsehoidmine) käigus omandatud oskused;
- d) *avatud haridusvahendid* – digitaalsed materjalid, mida pakutakse vabalt ja avatult õpetajatele, õpilastele ja iseõppijatele kasutamiseks ja taaskasutamiseks õpetamise, õppimise ja teadusuuringute eesmärgil. See hõlmab õppe sisu, selle kasutamiseks ja levitamiseks välja arendatavaid tarkvaravahendeid ning rakendamisressursse, nagu avatud litsentsid. Avatud haridusvahendid viitavad ka kogunenud digitaalvaradele, mida võib kohandada ja mis annavad kasu, ilma et see piiraks teiste võimalusi neid kasutada;
- e) *oskuste audit* – protsess, mille eesmärk on teha kindlaks ja analüüsida isiku teadmisi, oskusi ja pädevusi, sealhulgas tema võimekust ja motivatsiooni, et määratleda karjäärivalikud ja/või kavandada ametialaseid muudatusi või koolitusi. Oskuste auditi eesmärk on aidata isikul analüüsida oma teenistuskäiku, hinnata ise oma positsiooni töökeskkonnas ning kavandada karjääri, või mõnel juhul valmistuda mitteformaalse ja informaalse õppe väljundite valideerimiseks;
- f) *kvalifikatsioon* – hindamis- ja valideerimisprotsessi ametlik tulemus, mis saadakse, kui pädev asutus teeb kindlaks, et isik on omandanud vastava standardi kohased õpiväljundid;
- g) *õpiväljundid* – tõendid selle kohta, mida õppija teab, millest ta aru saab ja mida ta on võimeline tegema pärast õppeprotsessi lõppu; õpiväljundid määratletakse teadmiste, oskuste ja pädevustena;
- h) *riiklik kvalifikatsiooniraamistik* – kvalifikatsioonide liigitamise vahend omandatud teadmiste tasemetele seatud kriteeriumide alusel, mille eesmärk on integreerida ja koordineerida riiklikke kvalifikatsioonide allsüsteeme ning parandada kvalifikatsioonide läbipaistvust, kättesaadavust, arengut ja kvaliteeti tööturu ning kodanikuühiskonna tarvis;
- i) *valideerimine* – menetlus, mille käigus volitatud asutus kinnitab, et isik on omandanud asjaomastele standarditele vastavad õpiväljundid, ning mis koosneb neljast etapist:
- 1) KINDLAKSTEGEMINE isiku konkreetseid kogemusi käsitleva dialoogi kaudu;
 - 2) DOKUMENTEERIMINE, et muuta isiku kogemused nähtavaks;
 - 3) nimetatud kogemuste ametlik HINDAMINE ning
 - 4) hindamistulemuste SERTIFITSEERIMINE, mille tulemusena võidakse anda osaline või täielik kvalifikatsioon;
- j) *varasemate õpingute tunnustamine* – formaalhariduse või mitteformaalse või informaalse õppe käigus ja enne valideerimise taotlemist omandatud õpiväljundite valideerimine.

II

(Teatiseid)

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

EUROOPA KOMISJON

Komisjoni teatis, millega muudetakse komisjoni teatise (liikmesriikidele Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse suhtes) lisa

(EMPs kohaldatav tekst)

(2012/C 398/02)

I. SISSEJUHATUS

- (1) Uue komisjoni teatise (liikmesriikidele Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse suhtes) ⁽¹⁾ (edaspidi „teatis“) punktis 13 on sätestatud, et riiklikud kindlustusandjad, ⁽²⁾ kellel on erakindlustusandjate ees teatavad eelised, ei tohi pakkuda lühiajalist ekspordikrediidikindlustust turukõlblike riskide vastu. Turukõlblikud riskid on punktis 9 määratletud kui kaubandus- ja poliitilised riskid, mille maksimaalne riskiperiood on alla kahe aasta ning mis on seotud avalik- ja eraõiguslike ostjatega riikides, mis on loetletud teatise lisas.
- (2) Kreekas valitseva raske olukorra tõttu täheldati 2011. aastal Kreekasse suunduva ekspordi kindlustuse ja edasikindlustuse valdkonnas ebapiisavat suutlikkust. Sellest lähtuvalt muutis komisjon sel ajal kehtinud komisjoni teatist liikmesriikidele, millega muudetakse EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 1 kohast teatist asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamise kohta lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse suhtes, eemaldades Kreeka ajutiselt turukõlbliku riski riikide loetelust ⁽³⁾. Nimetatud muudatus kaotab kehtivuse 31. detsembril 2012. Selle tulemusena loetaks Kreeka alates 1. jaanuarist 2013 põhimõtteliselt turukõlblikuks, kuna 1. jaanuaril 2013 jõustuva uue teatise lisas esitatud turukõlbliku riski riikide loetelu hõlmab kõiki liikmesriike.
- (3) Ometi hakatakse teatise punkti 5.2, millega sätestatakse konkreetne menetlus turukõlbliku riski riikide loetelu muut-

miseks, kohaldama teatise vastuvõtmise kuupäevast, st 6. detsembrist 2012. Võttes arvesse rasket olukorda Kreekas, on komisjon otsustanud nimetatud menetlust kasutada, et määrata kindlaks, kas valitsev turuolukorras on põhjendatud, et Kreeka eemaldamine turukõlbliku riski riikide loetelust kaotab aastal 2013 kehtivuse, või on tarvis eemaldamise kestust pikendada.

II. HINNANG

- (4) Selle kindlaksmääramiseks, kas piisava erasektori suutlikkuse puudumine kõikide majanduslikult põhjendatud riskide katmiseks annab põhjust pikendada Kreeka eemaldamise kestust turukõlbliku riski riikide loetelust, konsulteeris komisjon liikmesriikide erasektori krediidikindlustusandjate ja teiste huvitatud isikutega ning küsis neilt teavet. Komisjon avaldas 6. novembril 2012 teabenõude seoses lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse kättesaadavusega ekspordiks Kreekasse ⁽⁴⁾. Vastuste esitamise tähtaeg sai läbi 23. novembril 2012. Liikmesriikide erakindlustusandjatel ja ekspordijatelt saadi 25 vastust.
- (5) Komisjonile esitatud teabe põhjal on ilmne, et erasektori ekspordikrediidikindlustuse suutlikkus on Kreeka puhul ikka veel ebapiisav ja selle valdkonna suutlikkus ei suurene prognooside kohaselt ka lähitulevikus. Kreeka riskidega seotud kogu kindlustuskäive on aastatel 2011 ja 2012 märkimisväärselt vähenenud. Uusi krediidikindlustuse katte piirmäärasid Kreeka riskide puhul peaaegu kehtestatud ei ole ja olemasolevaid piirmäärasid on vähendatud või

⁽¹⁾ ELT C 392, 19.12.2012, lk 1.

⁽²⁾ Riiklik kindlustusandja on määratletud kui äriühing või muu organisatsioon, kes pakub ekspordikrediidikindlustust liikmesriigi nimel või toetusel, või ekspordikrediidikindlustust pakkuv liikmesriik, vt punkt 9.

⁽³⁾ ELT C 117, 21.4.2012, lk 1.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/competition/consultations/2012_export_greece/index_en.html

kindlustuskate tühistatud. Samal ajal on riiklikud kindlustusandjad täheldanud kasvavat nõudlust Kreekasse suunduva ekspordi krediidikindlustuse järele, kuna erakindlustus ei ole kättesaadav.

- (6) Alates komisjoni otsusest eemaldada Kreeka aprillis 2012 ajutiselt turukõlbliku riski riikide nimekirjast⁽⁵⁾ on erasektori kindlustusandjate suutlikkus veelgi vähenenud. Üheski saadetud vastuses ei arvatud, et aastal 2013 piisav suutlikkus taastuks. Jäeb kehtima nimetatud otsuses avaldatud komisjoni analüüs, mille kohaselt on erakindlustusandjate pakutava ekspordikrediidikindlustuse suutlikkus Kreeka puhul ebapiisav.
- (7) Kreeka majanduslikud väljavaated on alates möödunud aasta aprillist pidevalt halvenenud. Vastavalt 2012. aasta sügise Euroopa majandusprognosile jääb Kreeka majandus sügavasse langusse. Majanduskasvu aeglustumine ulatub prognooside kohaselt aastasse 2013⁽⁶⁾. Üha halvenevat majanduskeskkonda peegeldavad ka riigiriski määrad⁽⁷⁾. Mõju Kreeka ettevõtjatele on tugev ja ettevõtjate maksujõuetus on märkimisväärne⁽⁸⁾. Olukord jääb prognooside kohaselt samaks ka aastal 2013.
- (8) Neil põhjustel ja kogutud teabe põhjal on komisjon teinud kindlaks erasektori ebapiisava suutlikkuse katta kõiki majanduslikult põhjendatud riske ja otsustanud pikendada Kreeka turukõlbliku riski riikide loetelust eemaldamise kestust.

III. TEATISE MUUTMINE

- (9) Alates 1. jaanuarist 2013 kuni 31. detsembrini 2013 kohaldatakse komisjoni teatist (liikmesriikidele Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse suhtes) alljärgneva muudatusega.

— Lisa asendatakse järgmiselt:

„Turukõlbliku riski riikide loetelu

Kõik liikmesriigid, v.a Kreeka

Austraalia

Kanada

Island

Jaapan

Uus-Meremaa

Norra

Šveits

Ameerika Ühendriigid

⁽⁵⁾ Vt joonealust märkust 3.

⁽⁶⁾ Euroopa Komisjon, Euroopa majandusprognos – sügis 2012, European Economy 7/2012, lk 66.

⁽⁷⁾ Näiteks, Moody's: C (võlgnik ei ole suutnud õigeaegselt täita ühte või mitut finantskohustust (reitinguga või reitinguta)), S&P: CCC, Fitch: CCC (võlgnik on haavatav ja kohustuste täitmine sõltub soodsatest majandustingimustest).

⁽⁸⁾ Ettevõtjate aastane maksujõuetus kasvas 2010. ja 2011. aastal 30 % (Atradiuse riikide riskimäärade ajakohastamine, Kreeka, 10. juuli 2012) ning see kasvab prognooside kohaselt veelgi aastatel 2012 ja 2013 (Euler Hermes'i majandusväljavaadete analüüs nr 1186).

IV

(Teave)

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT

NÕUKOGU

Teatis isikutele ja üksustele, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, mis on sätestatud nõukogu otsuses 2010/413/ÜVJP, mida on muudetud nõukogu otsusega 2012/829/ÜVJP, ja nõukogu määruses (EL) nr 267/2012, mida rakendatakse nõukogu rakendusmäärusega (EL) nr 1264/2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid

(2012/C 398/03)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

Allpool esitatud teabele juhitakse nende isikute ja üksuste tähelepanu, kes on loetletud nõukogu otsuse 2010/413/ÜVJP (mida on muudetud nõukogu otsusega 2012/829/ÜVJP ⁽¹⁾) II lisas, ja nõukogu määruse (EL) nr 267/2012 (mida rakendatakse nõukogu rakendusmäärusega (EL) nr 1264/2012 ⁽²⁾), milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid) IX lisas.

„Euroopa Liidu Nõukogu otsustas, et eespool nimetatud lisades loetletud isikud ja üksused tuleks kanda nende isikute ja üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse otsuses 2010/413/ÜVJP ja määruses (EL) nr 267/2012 (milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid) sätestatud piiravaid meetmeid. Nende isikute ja üksuste loetellu lisamise põhjused on esitatud nimetatud lisade vastavates kannetes.”

Asjaomaste isikute ja üksuste tähelepanu juhitakse võimalusele taotleda asjaomase liikmesriigi või asjaomaste liikmesriikide pädevatelt asutustelt, kelle veebisaitide aadressid on toodud määruse (EL) nr 267/2012 X lisas, luba külmutatud rahaliste vahendite kasutamiseks põhivajadusteks või erimakseteks (vt määruse artiklit 26).

Asjaomased isikud ja üksused võivad esitada nõukogule järgmisel aadressil koos täiendavate dokumentidega taotluse, et otsus nende kandmise kohta eespool nimetatud loetellu uuesti läbi vaadataks:

Council of the European Union
General Secretariat
DG C — Coordination Unit
Rue de la Loi/Wetstraat 175
1048 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

„Samuti juhitakse asjaomaste isikute ja üksuste tähelepanu võimalusele vaidlustada nõukogu otsus Euroopa Liidu Üldkohtus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 275 lõikes 2 ja artikli 263 lõigetes 4 ja 6 sätestatud tingimuste kohaselt.”

⁽¹⁾ ELT L 356, 22.12.2012, lk 71.

⁽²⁾ ELT L 356, 22.12.2012, lk 55.

EUROOPA KOMISJON

Euro vahetuskursid⁽¹⁾

21. detsember 2012

(2012/C 398/04)

1 euro =

Valuuta	Kurss	Valuuta	Kurss		
USD	USA dollar	1,3209	AUD	Austraalia dollar	1,2662
JPY	Jaapani jeen	110,99	CAD	Kanada dollar	1,3090
DKK	Taani kroon	7,4612	HKD	Hongkongi dollar	10,2371
GBP	Inglise nael	0,81420	NZD	Uus-Meremaa dollar	1,6029
SEK	Rootsi kroon	8,5945	SGD	Singapuri dollar	1,6126
CHF	Šveitsi frank	1,2077	KRW	Korea vonn	1 421,45
ISK	Islandi kroon		ZAR	Lõuna-Aafrika rand	11,3067
NOK	Norra kroon	7,3155	CNY	Hiina jüaan	8,2311
BGN	Bulgaaria leev	1,9558	HRK	Horvaatia kuna	7,5370
CZK	Tšehhi kroon	25,189	IDR	Indoneesia ruupia	12 758,09
HUF	Ungari forint	287,20	MYR	Malaisia ringit	4,0430
LTL	Leedu litt	3,4528	PHP	Filipiini peeso	54,300
LVL	Läti latt	0,6964	RUB	Vene rubla	40,5950
PLN	Poola zlott	4,0645	THB	Tai baat	40,459
RON	Rumeenia leu	4,4473	BRL	Brasiilia reaal	2,7360
TRY	Türgi liir	2,3709	MXN	Mehhiko peeso	17,0072
			INR	India ruupia	72,7490

⁽¹⁾ Allikas: EKP avaldatud viitekursid.

KOMISJONI OTSUS,

12. juuni 2012,

Rügiabi SA.21918 (C 17/07) (ex NN 17/07) kohta, mida andis Prantsusmaa Reguleeritud elektritariifid Prantsusmaal

(teatavaks tehtud numbri C(2012) 2559 all)

(Ainult prantsuskeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2012/C 398/05)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku ⁽¹⁾,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama oma märkusi vastavalt mainitud artiklitele ⁽²⁾ ja võttes arvesse neid märkusi

ning arvestades järgmist:

I. MENETLUS

- (1) 13. juuni 2007. aasta kirjas teavitas komisjon Prantsusmaal oma otsusest algatada ELi asutamislepingu artikli 88 lõikega 2 ette nähtud ametlik uurimismenetlus elektrienergia müügi reguleeritud tariifide (edaspidi „standard-tariifid“) ja turu kohandamise reguleeritud üleminekutariifide (edaspidi „tagasipöördumistariifid“) kohta selles osas, mis puudutab nn kollaseid ja roheline tariife, kuivõrd neid kohaldatai pärast 1. juulit 2004 mitte-kodutarbijate suhtes, kelle näol ei ole tegemist väikeettevõtetega. Kodutarbijate ja väikeettevõtetest tarbijate suhtes (nn sinised tariifid) kohaldatavaid eeskirju ja tariife käesolev menetlus ei hõlma.
- (2) Komisjoni otsus alustada ametlikku uurimismenetlust avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽³⁾. Komisjon palus huvitatud isikutel esitada oma märkused kõnealuse abi kohta.
- (3) Komisjonile laekus neis küsimustes huvitatud isikute märkusi. Komisjon edastas need märkused Prantsusmaale, andes võimaluse neid märkusi kommenteerida, ning sai kõnealused kommentaarid 31. jaanuari 2008. aasta kirjas.

⁽¹⁾ Alates 1. detsembrist 2009 muutusid Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklid 87 ja 88 vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliteks 107 ja 108. Mõlemal juhul on artiklid sisuliselt identsed. Käesoleva otsuse puhul võib viitamist Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 107 ja 108 käsitleda samasena viitamisele vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklitele 87 ja 88. Euroopa Liidu toimimise lepinguga tehti terminoloogiasse teatavaid muudatusi: „ühendus“ asendati „liiduga“, „ühisturg“ „siseturuga“ ja „Esimese Astme Kohus“ „Üldkohtuga“. Käesolevas otsuses kasutatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu terminoloogiat.

⁽²⁾ ELT C 164, 18.7.2007, lk 9 ja ELT C 96, 25.4.2009, lk 18.

⁽³⁾ ELT C 164, 18.7.2007, lk 9.

- (4) Kõnealuse meetme uurimise käigus võttis komisjon teadmiseks 6. augustil 2008. aastal jõustunud 4. augusti 2008. aasta seaduse nr 2008-776 ⁽⁴⁾ artikli 166. Selle meetmega muudeti 9. augusti 2004. aasta muudetud seaduse nr 2004-803 artiklit 30-1, ⁽⁵⁾ millega kehtestati tagasipöördumistariifide süsteem.

- (5) 10. märtsi 2009. aasta kirjas teatas komisjon Prantsusmaa ametiasutustele oma otsusest laiendada ametliku uurimismenetluse ⁽⁶⁾ kohaldamisala tagasipöördumistariifide süsteemile, nagu see tuleneb seaduse nr 2008-776 artikliga 166 tehtud muudatustest. Komisjoni hinnangu kohaselt hõlmas seaduse nr 2008-776 artikli 166 kohaselt muudetud tagasipöördumistariifide süsteem roheliste ja kollaste tariifide osas samalaadselt enne muudatust kehtinud korraldusega veel üht riigiabi, mis oli suunatud mitte-kodutarbijatest lõpptarbijatele, kes ei ole väikeettevõtted.

- (6) Prantsusmaa esitas 16. aprillil 2009 oma märkused menetluse kohaldamisala laiendamise kohta ning 21. oktoobril 2009 oma kommentaarid kolmandate isikute märkuste kohta.

- (7) 15. septembril 2009 teavitas Prantsusmaa peaminister konkurentsi ja energeetika valdkonna eest vastutavaid volinikke kohustustest, mida Prantsusmaa kavatses võtta seoses käesoleva menetlusega. Volinikud edastasid oma vastuse sama kuupäevaga kirjas.

- (8) 12. jaanuaril 2012 teatas Prantsusmaa peaminister konkurentsi ja energeetika valdkonna eest vastutavate volinikele täiendavatest kohustustest, mida Prantsusmaa kavatses võtta seoses käimasoleva menetlusega. Volinikud edastasid oma vastuse sama kuupäevaga kirjas.

II. ABIMEETME ÜKSİKASJALIK KIRJELDUS

- (9) Käesolevas osas on üksikasjalikult kirjeldatud käesoleva menetluse objektiks oleva kahe tariifisüsteemi suhtes kohaldatavat õiguslikku ja reguleerivat raamistikku, nende süsteemide rahastamise korda ja tariifide muutumist sõltuvalt turuhinna muutustest. Seejuures vaadeldakse neid tariifide muutusi Prantsusmaa elektrituru spetsiifilist konteksti ja selle turu konkurentsivõimelisemaks muutmiseks käivitatud struktuurseid reforme silmas pidades.

⁽⁴⁾ Prantsuse Vabariigi Teataja nr 181, 5.8.2008, lk 12471.

⁽⁵⁾ Prantsuse Vabariigi Teataja nr 185, 11.8.2004, lk 14256.

⁽⁶⁾ ELT C 96, 25.4.2009, lk 18.

(10) Käesoleva otsuse raames kirjeldatakse käesoleva menetluse objektiks olevaid tariifimeetmeid vaid üldjoontes. Üksikasjade ja tariifisüsteemide kohaldamist reguleerivate õigusaktide avaldamist käsitleva teabe saamiseks vt ametliku uurimismenetluse alustamise otsus ja selle menetluse kohaldamisala laiendamise otsus.

Prantsusmaal kehtestatud elektrienergia müügi reguleeritud tariifide ja tarbijate abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavuse suhtes kohaldatav õiguslik mehhanism

(11) Prantsusmaa elektrituru toimimist reguleerib 10. veebruaril 2000. aasta seadus nr 2000-108 elektriga varustamise avaliku teenuse kaasajastamise ja arengu kohta ⁽¹⁾.

(12) Prantsusmaal on lõpptarbijatel võimalik elektrienergiat osta kahe põhikanali kaudu – vabaturult ja reguleeritud turult.

(13) Kuni 1. juulini 2007 jagunesid lõpptarbijad kahte rühma: abikõlblikud kliendid ja mitteabikõlblikud kliendid. Abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavatel tarbijatel oli õigus sõlmida elektrienergia tarnimise leping vabalt valitud tarnijaga vabalt kindlaks määratava hinnaga. Euroopa Parlamendi ja komisjoni 26. juuni 2003. aasta direktiivi 2003/54/EÜ ⁽²⁾ (mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 96/92/EÜ) kohaselt on alates 1. juulist 2004 abikõlblikud kõik mitte-kodutarbijad ⁽³⁾ ja alates 1. juulist 2007 kõik kodutarbijad.

(14) Prantsusmaal on kõigil abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavatel tarbijatel õigus kõigis oma tarbimiskohtades oma abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavust vabalt kasutada või kasutamata jätta, st kasutada oma õigust sõlmida elektrienergia tarnimise leping vabalt valitud tarnijaga vabalt kindlaks määratud hinnaga, sõltumata sellest, kas kõnealune tarnija on Prantsusmaa elektriturul juba enne selle avanemist turu valitsevat seisundit omanud ettevõtja või ei ole. Vabaturg puudutab abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavaid tarbijaid, kes on otsustanud oma abikõlblikkuse kriteeriumidele vastamist kasutada. Vabaturul hõlmab tarbitud elektrienergia eest makstav lõpphind elektrienergia tarnimise hinda ja võrguteenuse hinda. Elektrienergia tarnimise hinnaosa makstakse tarnijale, selle tariif kujuneb välja kliendi ja tarnija vaheliste vabade läbirääkimiste tulemusena ning see hõlmab tarnijapoolseid elektrienergia tootmiseks ja turustamiseks tehtavaid kulusid, millele lisandub tarnija kasumimargi-

naal. Võrguteenuse hinnaosa hõlmab elektrienergia edastamise ja elektrivõrkude kasutamise kulusid (*Tarif d'Utilisation des Réseaux Publics d'Electricité*, edaspidi „TURPE“). Võrgutasu suuruse määrab kindlaks riik ja seda makstakse elektrienergia edastus- ja jaotusvõrkude haldajatele.

(15) Reguleeritud turg puudutab selliseid abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavaid tarbijaid, kes on otsustanud mitte kasutada oma abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavust. Reguleeritud turul osutatakse lõpptarbijatele elektriga varustamise avalikku teenust. Selle süsteemi toimimist ja avalikule elektriteenusele juurdepääsu reguleerib seadus nr 2000-108 elektriga varustamise avaliku teenuse kaasajastamise ja arengu kohta, eeskätt selle seaduse artiklid 2, 4 ja 22.

(16) Reguleeritud turul ostavad lõpptarbijad elektrienergiat riigi määratud tarnijalt kindlaksmääratud hinnaga, milleks on põhjenduses 1 mainitud standardtariifid. Riik määrab kindlaks tarnijad, kelle ülesandeks on jaotada avaliku teenuse osutamise raames elektrienergiat vastavalt nende territoriaalsetele pädevusaladele. 95 % Prantsusmaa territooriumi ulatuses on tegemist ettevõttega *Electricité de France* (edaspidi EDF). Ülejäänud asjasse puutuvaid tarnijaid nimetatakse „mitteriiklikeks jaotusettevõtjateks“ või „kohalikeks elektrijaotusettevõtjateks“. EDFil on oma elektritootmise haru. Kohalikud elektrijaotusettevõtted ostavad elektrienergiat tihti peale EDFilt kindlaksmääratud hinnaga, mida nimetatakse „mitteriiklikele jaotusettevõtjatele elektrienergia müümise tariifideks“.

Standardtariifid

(17) 13. juuli 2005. aasta seaduse nr 2005-781 (programm, millega määratakse kindlaks energiapoliitika suunised) ⁽⁴⁾ artiklis 66 on sätestatud kõikide abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavate tarbijate õigus osta elektrienergiat standardtariifiga kõikide tarbimiskohtade tarbeks, mille puhul kõnealune tarnija või mõni muu isik ei ole varasemalt oma abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavust kasutanud.

(18) Kõnealuse artikliga antakse kõikidele tarbijatele samasugune õigus ka uute tarbimiskohtade puhul, mis on ühendatud elektrienergia jaotus- või edastusvõrguga enne 31. detsembrit 2007.

(19) 2007. aastal lükati kuupäeva, enne mida uued tarbimiskohad peavad standardtariifiga elektrienergia ostmise õiguse saamiseks olema elektrijaotus- või edastusvõrguga ühendatud, edasi 1. juulini 2010. Kohustus tarnida elektrienergiat standardtariifiga vastavat õigust omavatele tarbijatele pandi EDFile ja kohalikele elektrijaotusettevõtjatele, sõltuvalt geograafilisest piirkonnast, kus asub asjaomane elektrienergia tarbimise koht.

(20) Seejärel seaduse nr 2005-781 artiklit 66 muudeti 21. jaanuari 2008. aasta seadusega nr 2008-66, millega

⁽¹⁾ Prantsuse Vabariigi Teataja nr 25, 11.2.2000, lk 2143. Kõnealust seadust on muudetud mitmel korral, viimati 5. märtsi 2007. aasta seadusega nr 2007-290, millega kehtestati seaduslik õigus eluaselele ja mitmed sotsiaalsed sidusust tõhustavad meetmed (Prantsuse Vabariigi Teataja nr 55, 6.3.2007, lk 4190).

⁽²⁾ ELT L 176, 15.7.2003, lk 37, praeguseks asendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/72/EÜ, ELT L 211, 14.8.2009, lk 55.

⁽³⁾ Direktiivi 2003/54/EÜ artikli 2 üheteistkümnendas lõigus on mitte-kodutarbijatest kliendid määratletud kui füüsilised või juriidilised isikud, kes ostavad elektrienergiat muuks otstarbeks kui oma majapidamises tarbimine. See määratlus hõlmab tootjaid ja hulgimüüjaid.

⁽⁴⁾ Prantsuse Vabariigi Teataja nr 163, 14.7.2005, lk 11570.

tehti muudatusi elektrienergia ja maagaasi jaoks kehtestatud tariifide osas⁽¹⁾, kehtestatud versioonis laiendati õigust osta elektrienergiat standardtariifiga järgmistele tarbijarühmadele:

- a) kõik lõpptarbijad, kes tarbivad elektrienergiat tarbimiskohas, milles kas nad ise või mõni teine tarbija ei ole oma abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavust kasutanud;
 - b) kõik kodutarbijatest lõpptarbijad, kes tarbivad elektrienergiat tarbimiskohas, milles nad ei ole oma abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavust kasutanud, tingimusel, et nad esitavad vastava avalduse enne 1. juulit 2010;
 - c) kõik kodutarbijatest lõpptarbijad, kes tarbivad elektrienergiat tarbimiskohas, milles nad on kasutanud oma abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavust enam kui kuue kuu jooksul, tingimusel, et nad esitavad vastava avalduse enne 1. juulit 2010;
 - d) kõik mitte-kodutarbijatest lõpptarbijad, kelle registreeritud tarbimisvõimsus on väiksem või võrdne 36 kilovoltampriga, kes tarbivad elektrienergiat tarbimiskohas, milles nad ei ole oma abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavust kasutanud, tingimusel et nad esitavad vastava avalduse enne 1. juulit 2010.
- (21) Kohaldatav õiguslik ja reguleeriv raamistik näeb ette, et standardtariifid määratakse kindlaks elektrienergiaga varustamise spetsiifilistest parameetritest lähtuvate kategooriate alusel, mille puhul võetakse arvesse varustamisega seotud kulusid. Lisaks sellele võtavad standardtariife käsitlevad otsused ühiselt vastu majandus- ja energeetikaküsimuste eest vastutavad ministrid, küsides eelnevalt energiakomisjoni (*Commission de régulation de l'énergie*, edaspidi CRE) arvamust, mille puhul võetakse arvesse tehniliste kulude analüüsi ja ettevõtjate üldisi majandusandmeid. Standardtariifide muutused määratakse kindlaks igal aastal ja need muudatused peavad kajastama muutusi elektrienergia tootmisega seotud kuludes, mis hõlmavad investeringuid, elektrienergia tootmisvahendite ning edastus- ja jaotusvõrkude eksploatatsiooni- ja kütusekulusid. Elektrienergia tariifisüsteem peab tarbijatele peegeldama kõnealuse energia tootmise ja kättesaadavaks tegemise kulusid.
- (22) Standardtariifi näol on tegemist kompleks hinnaga, mis hõlmab nii elektrienergia tootmise hinda kui ka kõiki energia edastamise ja elektrivõrkude kasutamise seotud tasusid. Kasutajate eri kategooriatele vastavad standardtariifi erinevad tariifivalikud. Konkreetne tariifivalik sõltub mitmetest parameetritest, nagu liitumispunktiga ühendatud tarbija elektriseadmete võimsuste summa, energia-tarbimise kestus või tarbimine tippkoormuse ajal. Mõne kliendi suhtes võib olla võimalik rakendada mitut tariifivalikut, sel juhul peab tarbija valima ühe nendest.

- (23) Tariifide valik jaguneb kolme suurde tariifide rühma, mida nimetatakse nn sinisteks, kollasteks ja rohelisteks tariifideks. Ajavahemikul 2009–2011 kohaldati kollaseid ja roheline tariife vastavalt 300 000 ja 100 000 tarbimiskoha suhtes.
- Siniseid tariife kohaldatakse tarbimiskohtade suhtes, mille registreeritud tarbimisvõimsus on 36 kilovoltamprit või väiksem. Sellised tariifid, mida käesoleva menetlus ei hõlma, on üldjuhul seotud kodutarbijatega ja mitte-kodutarbijatest väiketarbijatega.
 - Kollaseid tariife kohaldatakse tarbimiskohtade suhtes, mille registreeritud tarbimisvõimsus jääb vahemikku 36 kuni 250 kilovoltamprit. Need tariifid on üldjuhul seotud keskmise suurusega mitte-kodutarbijatest tarbijatega.
 - Rohelisi tariife kohaldatakse tarbimiskohtade suhtes, mille registreeritud tarbimisvõimsus on suurem kui 250 kilovoltamprit ja mis on ühendatud jaotusvõrguga või otseselt edastusvõrguga. Need tariifid puudutavad üldjuhul mitte-kodutarbijatest suurtarbijaid⁽²⁾.

Tagasipöördumistariifide kehtestamine

- (24) Energiasektorit käsitleva 7. detsembri 2006. aasta seaduse nr 2006-1537⁽³⁾ artikli 15 lõikega V ja artikliga 16 muudeti seni kehtinud korda ja kehtestati tagasipöördumistariifide süsteem⁽⁴⁾. Kõnealune süsteem võimaldab vabaturult elektrienergiat ostvatel lõpptarbijatel hakata teatud tingimustel taas maksma reguleeritud hinda.
- (25) Ajavahemikul 2004–2008 kohaldatud esimese redaktsiooni kohaselt võimaldas tagasipöördumistariifide süsteem kõikidel vabaturult elektrienergiat ostvatel lõpptarbijatel nõuda oma elektrienergia tarnijalt tarnelepingu sätestatud hinna asendamist kahe aasta jooksul taotluse esitamisest riigi määratud nn tagasipöördumistariifiga, kusjuures tarnelepingu ülejäänud sätted jäid endisel kujul jõusse⁽⁵⁾. Tagasipöördumistariifide kasutamiseks pidi lõpptarbija esitama oma tarnijale kirjaliku avalduse enne 1. juulit 2007.
- (26) Lisaks sellele oli seaduse nr 2004-803 artiklis 30-1 sätestatud, et tagasipöördumistariifi kohaldatakse täieõiguslikult kehtivatele lepingutele alates avalduse esitamise kuupäevast ning et seda kohaldatakse ka hilisemate lepingute suhtes käesoleva artikli esimeses lõigus osutatud kirjaliku avalduse alusel, kaasa arvatud ka juhul, kui see leping sõlmitakse teise elektrienergia tarnijaga. Seega,

(2) Mõisted „suurtarbijad“, „keskmise suurusega tarbijad“ ja „väiketarbijad“ vastavad CRE väljaannetes traditsiooniliselt kasutatud liigendusele.

(3) Prantsuse Vabariigi Teataja nr 284, 8.12.2006, lk 18531.

(4) Selle muudatusega lisati 9. augusti 2004. aasta seadusesse nr 2004-803, mis käsitleb elektrienergia ja gaasiga varustamise avalikku teenust ning elektri- ja gaasiettevõtteid, artiklid 30-1 ja 30-2, millega kehtestatakse tagasipöördumistariifide süsteem ja reguleeritakse seda süsteemi.

(5) Allikas: *Note interprétative sur la mise en œuvre du tarif réglementé transitoire d'ajustement du marché*, majandus-, rahandus- ja tööstusministeerium, kättesaadav veebiaadressil http://www.industrie.gouv.fr/energie/electric/note-interpretative-tarif_retour.pdf (vaadatud 9. veebruaril 2009).

(1) Prantsuse Vabariigi Teataja nr 18, 22.1.2008, lk 1122.

juhul kui tagasipöördumistariifi kohaldamist taotlenud lõpptarbija elektrienergia ostmise leping lõpeb enne kahe aasta möödumist esialgse taotluse esitamisest, on sel tarbijal õigus nõuda kõikidelt elektritarnijatelt, kes on nõus temaga tarnelepingu sõlmima, tagasipöördumistariifide kohaldamist kuni mainitud kaheaastase ajavahe- miku lõppemiseni.

(27) Tagasipöördumistariifide süsteemi reguleerivatest õigus- aktidest tulenevad järgmised asjaolud:

a) lõpptarbijatel, kes ei taotlenud tagasipöördumistariifide kohaldamist teatava tarbimiskoha osas enne 1. juulit 2007, ei ole õigust kasutada kõnealust süsteemi selle tarbimiskoha jaoks pärast 1. juulit 2007;

b) mitte ükski lõpptarbija ei saa tagasipöördumistariifide süsteemi kasutada pärast 1. juulit 2009.

(28) Samalaadselt standardtariifidega on ka tagasipöördumistariifide näol tegemist komplekshindadega, mis hõlmavad nii elektrienergia tarnimise hinda kui ka kogu edastus- ja jaotusvõrkude kasutamise hinda. Tagasipöördumistariif ei või olla enam kui 25 % võrra kõrgem samade parameetritega tarbimiskoha suhtes kohaldatavast standardtariifist.

(29) Tagasipöördumistariifide suurus määrati kindlaks ministri korraldusega ja selle aluseks olid samadele parameetritele vastava ja oma abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavust mitte kasutanud tarbija suhtes kohaldatavate standardtariifide määrad. See tähendab, et tagasipöördumistariifide muutmise aluseks olid standardtariifide muutused. 3. jaanuari 2007. aasta korraldusega, millega määrati kindlaks turu kohandamiseks mõeldud reguleeritud üleminekutariifide määrad⁽¹⁾, kehtestati järgmised protsentuaalsed väärtused:

— kollase tariifi puhul 20 % võrra standardtariifist suuremad,

— roheline tariifi puhul 23 % võrra standardtariifist suuremad.

Hüvitamise mehhanism ja tagasipöördumistariifide rahastamine

(30) Seaduse nr 2004-803 artikli 30-2 kohaselt on elektrienergia tarnijatel, kes müüvad oma teatavatele tarbijatele nende avalduse alusel elektrienergiat tagasipöördumistariifiga ja kes tõendavad, et nad ei ole suutelised tootma või ostma nende tarbijate varustamiseks vajalikku elektrienergiat madalama hinnaga kui see osa tagasipöördumistariifist, mis on seotud elektrienergia tarnimisega, õigus saada hüvitist. Kõnealune hüvitis katab erinevuse ühelt poolt kulutuste vahel, mida kõnealune tarnija teeb elektrienergia tootmiseks või elektrienergia hulgiturul hankimiseks, võttes arvesse antud tootjale spetsiifilist maksimummäära, mis määratakse kindlaks ministri korraldusega kehtestatud eeskirja alusel, ja teiselt poolt

tulu vahel, mida kõnealune tarnija saab elektrienergia müügist. Vajaduse korral määratakse kulutused, mis elektritarnija teeb elektri tootmiseks, kindlaks lähtuvalt hinnangust, mille puhul võetakse arvesse kõnealuse tarnija ja Prantsusmaal seotud ettevõtete tootmiskulusid. Hüvitatavate kulude arvestamise aluseks on raamatupidamisarvestus, mida tarnija peab CRE määratud eeskirjade kohaselt. Kõnealuse raamatupidamise kontrollimine toimub tarnija kulul ja CRE võib lasta seda auditeerida sõltumatul asutusel vastavalt oma äranägemisele.

(31) Hüvitamissüsteemi üksikasjalikud eeskirjad on sätestatud 4. mai 2007. aasta dekreediga nr 2007-689, mis käsitleb turu kohandamise reguleeritud üleminekutariifidega seotud kulutuste hüvitamist⁽²⁾. Põhjenduses 30 osutatud maksimummäära arvestuse aluseks on Prantsusmaa hulgiturul kehtivad hinnad. Sellisel moel püüavad Prantsusmaa ametiasutused vältida spekulatiivset käitumist ja liialdusi. Esialgu toimus maksimummäära arvestamine 4. mai 2007. aasta ministri korraldusega kehtestatud valemil alusel. Selle valemil kohaselt määrati maksimummäär kindlaks Prantsusmaa peamisel elektribörsil (Powernext) kehtivate standardsete aasta-, kvartali-, kuu- ja päevalepingute, sealjuures nii baas- kui ka tippkoormuse aja keskmiste hindade kombinatsiooni alusel⁽³⁾. Selline meetodika võimaldas maksimummäära kohaldamisel vaid vähesel määral arvestada iga üksiku tarnija eripärasid. Kõnealust korda muudeti 22. detsembri 2008. aasta ministri korraldusega, mis võimaldas maksimummäära arvestamisel paremini arvesse võtta tagasipöördumistariife kasutavate tarbijate tarbimisprofiilist sõltuvaid erinevusi tarnijate kantavates kuludes.

(32) Muudetud dekreediga nr 2007-689 sätestati, et kui teataval tarnijal on kas otseselt või temaga seotud ettevõtete kaudu Prantsusmaal olemas tootmisvahendid, mis katavad kõikide tema lõpptarbijate tarbimisvajadused ja kui selle tarnija elektrienergia hankekulud on väiksemad kui Prantsusmaa hulgituru keskmised hinnad, määratakse hüvitatavate kulude suurus kindlaks vastavalt tegelikele tootmiskuludele ja mitte hulgiturul kehtivatele hindadele. Lisaks sellele, kui mainitud kulud on väiksemad kui tagasipöördumistariifide elektrienergia tarnimist puudutav osa, ei saa kõnealune tarnija mingit hüvitist. Sellises olukorras on näiteks EDF, kes tarnib suurema osa tagasipöördumistariifide alusel ostetavast vabaturu elektrienergiast ja kellel on olulised tuuma- ja hüdroenergia tootmisvõimsused, millega seotud tootmiskulud on väiksemad kui tagasipöördumistariifide elektrienergia tarnimisega seotud osa.

(33) Juhul kui tarnijal ei ole otseselt või temaga seotud ettevõtete kaudu Prantsusmaal sellises ulatuses tootmisvahendeid, mis võimaldaksid tal katta täies ulatuses kõikide oma lõpptarbijate tarbimisvajadused, määratakse talle makstava hüvitise suurus kindlaks põhjenduses 30 osutatud maksimummäära piires lähtuvalt hulgiturul kehtivatest hindadest, Prantsusmaal asuvatele tarbijatele müüdüd elektrienergia kogustest, kuludest, mis on seotud

⁽²⁾ Prantsuse Vabariigi Teataja nr 105, 5.5.2007, lk 7952.

⁽³⁾ Tähtjalised baaskoormuse lepingud hõlmavad elektrienergia pidevat tarnimist teatud ajavahemiku jooksul (aasta, kvartal, kuu või ööpäev). Tippkoormuse lepingud hõlmavad elektrienergia tarnimist tööpäeval 8.00 kuni 20.00.

⁽¹⁾ Prantsuse Vabariigi Teataja nr 4, 5.1.2007, lk 170.

kõnealusele tarnijale Prantsusmaal otseselt või seotud äriühingu kaudu kuuluvate tootmisvahenditega ja nende tootmisvahendite abil toodetud ja müüdüd elektrienergia kogustest.

(34) Lisaks sellele võetakse hüvitise suuruse arvutamisel arvesse ka tagasipöördumistariifiga müüdüd elektrienergia turustamiskulusid, mis arvatakse tarnimisest saadud tuludest maha. Tuleb märkida, et hüvitismehhanismi reguleerivad õigusaktid ja eeskirjad ei näinud ette mingit kasumimarginaali hüvitist saavate tarnijate jaoks.

(35) Hüvitiste rahastamine toimub kahe kohustusliku maksu abil:

— osa elektrienergia varustamise avaliku teenuse maksust, mida maksavad kõik kliendid ja mille kehtestamise aluseks on seaduse nr 2000-108 artikli 5 lõige I. Selle osa suurus on piiratud tariifiga 0,55 eurot MWh kohta ja see eraldatakse elektrienergia varustamise avaliku teenuse maksu kogusummast⁽¹⁾. Samuti piirab kõnealuse maksu suurust asjaolu, et seaduse nr 2000-108 kohaselt ei või kõnealuse maksuosa kehtestamise tulemusena kogu elektrienergia varustamise avaliku teenuse maksu määr tõusta kõrgemale 9. detsembril 2006 kohaldatud maksu-määrast, st 4,5 eurot MWh kohta. 2011. aasta rahandusseadus näeb samas ette, et elektrienergia varustamise avaliku teenuse maksu kohaldatakse vastavalt CRE tehtud ettepanekule, kusjuures maks ei või eelmise aastaga võrreldes tõusta enam kui 3 euro võrra MWh kohta;

— maks, mida maksavad enam kui 2 gigavatise koguvõimsusega seadmekomplekse kasutavad elektrienergia tootjad. Selle maksu arvestamise aluseks on tuuma- ja hüdroelektrienergia, mida sellised tootjad eelneval aastal tootsid. Algselt oli maksu suuruseks määratud 1,3 eurot üle 2 gigavatise koguvõimsusega tuuma- ja hüdroelektrienergia tootmiseseadmete abil toodetud elektrienergia MWh kohta, 2008. aastal tõsteti selle maksu maksimummäär 3 euro peale MWh kohta.

(36) Seaduse kohaselt laekub kõnealusest kahest kohustuslikust maksust saadav tulu deposiitide ja hoiuste kassasse (*Caisse des dépôts et consignations*). Igale üksikule tarnijale makstava hüvitise summa arvutab välja CRE kõnealuste tarnijate esitatud deklaratsioonide alusel. CRE edastab mainitud arvutuste tulemused deposiitide ja hoiuste kassale, kes teostab asjaomased väljamaksed.

(37) Juhul kui mainitud kahest kohustuslikust maksust ei piisa selleks, et maksta välja kõik antud aasta hüvitised, lisatakse puudujääv summa järgmisel aastal kogumisele

⁽¹⁾ Elektrienergia varustamise avaliku teenuse osutamine hõlmab täiendavalt ka teisi kulusid, nagu taastuvatel energiaallikatel põhineva elektrienergia tootmise lisakulud (42,4 %), territoriaalse ümberjaotamisega seotud lisakulud (35 %), elektrienergia koostootmisest tingitud lisakulud (21 %) ja niinimetatud sotsiaalsed tariifid (1,4 %) (CRE hinnang 2011. aastaks).

kuuluvate summade hulka. Seega hõlmab 2011. aastal kaetavate kulutuse summa 2011. aasta prognoositavaid summasid 3,4 miljardi euro ulatuses ja 2009 aasta tasandussummat 1,4 miljardi euro ulatuses, kokku seega 4,8 miljardit eurot. Nende kulude täielikuks hüvitamiseks tuleks elektrienergia varustamise avaliku teenuse maksumäär tõsta 2011. aastal 12,9 euronit MWh kohta, millest 9,3 eurot MWh kohta kuluks 2011. aasta kulude hüvitamiseks ja 3,6 eurot MWh kohta kuluks 2009. aasta kulude tasandamiseks. Kuid elektrienergia varustamise avaliku teenuse maksu määr kinnitati 2011. aastal suuruses 7,5 eurot MWh kohta, mis tähendab, et EDFi hüvitise prognoositav puudujääk 2011. aastal on 2 miljardit eurot, millele lisandub 2010. aasta hinnanguline puudujääk 1 miljardi euro ulatuses.

Majanduse kaasajastamist käsitleva 4. augusti 2008. aasta seaduse nr 2008-776 artikliga 166 tehtud muudatused

(38) Seaduse nr 2004-803 artiklit 30-1 muudeti seaduse nr 2008-776 artikliga 166, võimaldades seeläbi kõikidel lõpptarbijatel, kelle tarbimiskohta varustati elektriga tagasipöördumistariifi süsteemi kasutades, jätkata tagasipöördumistariifide kasutamist selle tarbimiskoha jaoks kuni 30. juunini 2010, samas kui algselt võis lõpptarbijat neid tariife kasutada vaid kaheaastase perioodi kestel, mis lõppes hiljemalt 30. juunil 2009.

(39) Lisaks sellele võimaldas seaduse nr 2008-776 artikkel 166 kõikidel lõpptarbijatel esitada vastava avalduse kuni 30. juunini 2010, samas kui varasemalt ei saanud tagasipöördumistariifide süsteemi kasutamise avaldust esitada pärast 1. juulit 2007.

(40) Samas aga sätestati muudatusega, et lõpptarbijat, kes on loobunud teatava tarbimiskoha puhul tagasipöördumistariifide kasutamisest, ei saa seda selle tarbimiskoha jaoks enam uuesti taotleda.

(41) Ja lõpuks sätestati muudatusega, et mitte ükski lõpptarbijat ei saa tagasipöördumistariifide süsteemi kasutada pärast 30. juunit 2010.

Standardtariifide ja tagasipöördumistariifide muutumine sõltuvalt turuhindadest

(42) Alates 1. jaanuarist 2004 kehtestati standardtariifid ja alates 2006. aastast ka tagasipöördumistariifid igal aastal ministri korraldusega uuesti. Tariifisüsteemi struktuur, st erinevatele lõpptarbijatele sõltuvalt nende tarbimisvõimsusest ja tarbimisprofiilist pakutavad valikud ja tariifimäärad on alates 2004. aastast jäänud põhiosas samaks. Standardtariifide ja tagasipöördumistariifide igakordsed muudatused on kujunenud iga suure tariifivalikute rühma jaoks kehtestatud keskmiseks tariifitõusuks, mis kajastub seejärel iga üksiku valiku ja tariifimäära muudatusena.

Tabel 1

Standard- ja tagasipöördumistariifid (eurodes MWh kohta, ilma maksudeta) 1. jaanuarist 2004 kuni 1. jaanuarini 2012⁽¹⁾

Eurot MWh kohta	Kollane standardtariif	Roheline standardtariif	Kollane tagasipöördumistariif	Roheline tagasipöördumistariif
1. jaanuar 2004	68,5	51,3	Puudus	Puudus
15. august 2006	69,3	51,6	Puudus	Puudus
16. august 2007	70,3	52,4	84,4	64,7
15. august 2008	72,8	55,3	87,3	68
15. august 2009	76,3	58,1	91,6	71,5
20. august 2010	79,7	61,3	95,6	75,4
1. jaanuar 2012	82,9	63,5	Puudub	Puudub

(43) Vabaturul olid hinnad esialgu enam-vähem stabiilsed, jäädes kogu 2004. aasta kestel vahemikku 30–35 eurot MWh kohta, seejärel tõusid ühtlaselt 2005. aastal, jõudes 2005. aasta lõpuks enam kui 50 euroni MWh eest. 2006. aastal kõikisid hinnad MWh eest 50 ja 60 euro vahel, keskmiseks väärtuseks oli 55 eurot MWh kohta. Kuni 7. detsembrini 2006 võisid vabaturu hinnad muutuda sõltumata standardtariifi muutustest, kuivõrd elektrienergiat vabaturult ostval lõpptarbijal ei olnud võimalik pöörduda tagasi reguleeritud turu juurde, kui vabaturu hind kujunes standardtariifist kõrgemaks.

(44) CRE esitatud andmetest⁽²⁾ ilmneb, et hulgituru tähtajalistes lepingutes esinevad hinnad kõikisid palju enamal määral kui tagasipöördumistariifid ja olid 2008. aasta kolme esimese kvartali jooksul selgelt kõrgemad roheliste ja kollaste tagasipöördumistariifide elektri tarnimisega seotud hinnaosadest. 2009. aasta üheaastastes baaskoormuse lepingutes kajastuv hind tõusis 30. septembri 2008. aasta seisuga 85,6 euroni MWh kohta. 2009. aasta üheaastastes tippkoormuse lepingutes toodud hind lähenes sama kuupäeva seisuga 120 eurole MWh kohta. Prantsusmaa ametiasutuste esitatud andmete kohaselt tõusid Powernexti baaskoormuse lepingutes hinnad 2008. aasta esimese kvartali jooksul hinnatasemelt 60 eurot MWh kohta hinnatasemeni 80 eurot MWh kohta, kusjuures maksimaalne hind ulatus enam kui 90 euroni MWh kohta.

(45) 2009. aastal elektrienergia hinnad langesid seoses ebasoodsa majandusliku olukorra ja fossiilkütusel põhi-

⁽¹⁾ Tariifide määra aluseks on CRE arvamused elektrienergia müügihinna kehtestamise korralduste kohta.

⁽²⁾ Vt näiteks CRE koostatud dokumenti *l'Observatoire des marchés de l'électricité et du gaz – troisième trimestre 2008*, lk 22, kättesaadav veebiaadressilt http://www.cre.fr/fr/marches/observatoire_des_marches

neva energia hinnalangusega. 21. detsembri 2009. aasta turu toimimise aruandes⁽³⁾ märkis CRE, et tähtajalistes lepingute puhul võib võrreldes 2008. aastaga täheldada ligikaudu 50 % suurust hinnalangust. 30. juuni 2009. aasta seisuga jõudsid 2010. aasta elektrienergia tarnimise aastase tähtajaga baaskoormuse lepingud tasemele alla 60 euro MWh eest, seega 2007. aasta hinnatasemeni. Selline suundumus iseloomustab kõiki tähtajalisi lepinguid, sealhulgas ka kuu- ja kvartalilepinguid.

(46) Kõnealuste turuhindade näol on tegemist elektri tarnimise hindadega, st need ei hõlma elektrienergia edastamise ja elektrivõrkude kasutamise hindu. Nende hindade võrdlemiseks kompleksshindu kajastavate elektritariifidega tuleb neist tariifidest eraldada elektrienergia edastamisele ja elektrivõrkude kasutamisele vastav osa, jättes alles vaid elektrienergia tarnimist puudutava osa. Pariisi Kaubandus- ja Tööstuskoja andmete põhjal moodustavad tarnitud elektrienergia edastamise ja elektrivõrkude kasutamise kulud 30 % kuni 50 % elektrienergia koguhinnast, sõltuvalt registreeritud tarbimisvõimsusest ja liitumispunkti toitepingest⁽⁴⁾. Ettevõtte POWEO hinnangul moodustavad edastamiskulud äritarbijal puhul ligikaudu 45 %⁽⁵⁾.

(47) Eelnevat silmas pidades ja arvestades menetluse alustamise otsust, on tabelis 2 esitatud standardtariifide ja tagasipöördumistariifide elektri tarnimise hinnaosa muutused ajavahemikul 2004. aasta jaanuarist kuni 2012. aasta jaanuarini, tegemist on siis selle osaga, mis jääb elektrienergia tariifipõhisest koguhinnast järele pärast edastamis- ja elektrivõrgu kasutamise kulude mahaarvamist. Selleks et hinnata kõnealuste tariifide kasutajate võimalikku majanduslikku eelist, tuleks kõnealust elektri tarnimise hinnaosa võrrelda samal ajavahemikul kehtinud turuhindadega, mida on kirjeldatud põhjendustes 43–45, selline võrdlus on esitatud põhjendustes 109 ja 110.

Tabel 2

Standardtariifide ja tagasipöördumistariifide elektri tarnimise hinnaosa (eurodes MWh kohta, ilma maksudeta) ajavahemikul 1. jaanuar 2004 kuni 1. jaanuar 2012⁽⁶⁾

eurodes	Kollase tariifi elektritarne osa	Rohelise tariifi elektritarne osa	Kollase tagasipöördumistariifi elektritarne osa	Rohelise tagasipöördumistariifi elektritarne osa
1. jaanuar 2004	määramata	määramata	puudus	puudus
15. august 2006	37,1	33,8	puudus	puudus

⁽³⁾ Kättesaadav veebiaadressilt: <http://www.cre.fr/documents/publications/rapports-thematiques/fonctionnement-des-marches-de-gros-de-l-electricite-et-du-gaz-naturel/consulter-le-rapport>

⁽⁴⁾ <http://www.environnement.ccip.fr/energie/electricite/reseau-transport-electricite.htm>

⁽⁵⁾ Allikas: POWEO, viidanud Companynews. http://www.companynewsgroup.com/imprimer.asp?co_id=111260

⁽⁶⁾ Tariifide aluseks on CRE arvamused elektrienergia müügihinna kehtestamise korralduste kohta.

euroides	Kollase tariifi elektritarne osa	Rohelise tariifi elektritarne osa	Kollase tagasipöördumistariifi elektritarne osa	Rohelise tagasipöördumistariifi elektritarne osa
16. august 2007	38,2	34,7	52,1	46,9
15. august 2008	42,4	38,9	59	51,6
15. august 2009	43,7	41,1	62,5	54,5
15. august 2010	46,1	43,7	62	57,8
1. jaanuar 2012	46,1	44,3	Puudub	Puudub

Prantsusmaa elektrituru eriomane olukord

- (48) Prantsusmaa elektriturul on Euroopa Liidus eriline olukord. Üks ettevõtte, EDF, hõlmab 87 % Prantsusmaa mandriosa ja emamaa kõikidest allikatest pärineva, eeskätt tuuma- ja hüdroenergiast saadava elektrienergia tootmisvõimsusest⁽¹⁾. Sellest tulenevalt ulatub EDFi (ja vähesel määral ka kohalike elektrienergia jaotusettevõtete) turuosa Prantsusmaal üle 85 %, jäädes domineerivaks kõikide kliendirühmade puhul, sõltumata sellest, kas tegemist on eraisikute, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete või suurtarbijatega. CRE poolt 2011. aasta kolmanda kvartali kohta tehtud turuvaatluse põhjal osteti vaid 7 % tarbimiskohtade puhul (35 % tarbitud elektrienergiast) elektrienergiat turuhinnaga (18 % mitte-kodutarbijatest suurtarbijatest, 15 % mitte-kodutarbijatest väiketarbijatest ja 5–6 % ülejäänud tarbijatest), ülejäänud 93 % tarbijatest kasutavad reguleeritud tariife. Reguleeritud tariife kasutavate tarbijate valdav enamik on EDFi kliendid.
- (49) Seejuures toodab EDF talle kuuluvates tuumaelektrijaamades kogu tuumaenergiast pärineva elektrienergia, mis moodustab stabiilselt enam kui 75 % kogu Prantsusmaal toodetud elektrienergiast. Lisaks sellele kasutab EDF põhilisi hüdroenergiast põhineva elektrienergia kontsessioone, kusjuures uute hüdroenergia tootmismahtude väljaarendamist piiravad looduslikud põhjused. Enne elektrituru Euroopa Liidu tasandil avanemist rajatud tuumaelektrijaamade park on äärmiselt standardiseeritud (põhiliselt kasutatakse erineva väljundvõimsusega (900–1 600 MW) reaktorite puhul samasugust tehnoloogiat), mis võimaldab saavutada märkimisväärset kokkuhoidu seadmete hoolduse, investeeringute, koolituse, personalivaliku jne osas, ning on suures osas ka amortiseeritud, mis tähendab teiste klassikaliste tehnoloogiatega võrreldes tunduvalt madalamaid tootmiskulusid.
- (50) Tuumaenergiast põhineva elektrienergiaga seotud kulude struktuuri iseloomustab püsikulude (nagu elektrijaamade

amortisatsioon, jäätmete käitlemine ja ladustamine, tuumajaama likvideerimine) suur osakaal võrreldes muutuvkulutustega (eeskätt kütus). Näitena võib märkida, et kogukulud, mis on seotud Euroopas maagaasist (68 eurot MWh kohta) või kivisöest (61 eurot MWh kohta) toodetud elektrienergiaga, on vastavalt 76 % ja 59 % võrra kõrgemad tuumaenergiast põhineva elektrienergia tootmise kogukuludest (39 eurot MWh kohta). Liitigi määravad kütusega seotud muutuvkulud elektrienergia marginaalkulu põhjal kujunevat hulgituru hinda suuremal määral kui elektrienergia tootmise kogukulud. Sellised muutuvkulud moodustavad 28 % kogukuludest kivisöel töötavates elektrijaamades, 70 % maagaasil töötavates jaamades ja vaid 16 % tuumakütust kasutavates jaamades⁽²⁾.

- (51) Hinnates Prantsusmaa turgu 2011. aastal, märkis CRE, et hind, mis katab EDFi tuumajaamapargi pikaajalise kasutamise majanduskulud, jääb vahemikku 36–39 eurot MWh kohta, ning jaamade tegevuskulud ulatuvad 25 euronit MWh kohta⁽³⁾. Võimalus saada tuumaenergiast põhinevat elektrienergiat nii suure marginaalkulude erinevusega annab EDFile väga olulise eelise võrreldes soojuselektrijaamades toodetud elektrit või taastuvatel energiaallikatel põhinevat elektrienergiat tarniva konkurendiga.
- (52) Kuivõrd Prantsusmaa elektrivõrgud on ühendatud naaberliikmesriikide omadega, määratakse elektrienergia hulgihind Prantsusmaal kindlaks piirkondlikul tasandil (Prantsusmaa/Saksamaa/Beneluxi platvorm). Maagaasi ja kivisöega koetavate elektrijaamade kõrgema hinna tõttu on kindlaksmääratud elektrienergia hind kõrgem kui tuumaenergiast põhineva elektrienergia algne hind, mis annab tuumaelektrijaamadele kindlaksmääratud hinna vahet arvestades konkurentsieelise pideva tulu vormis. Ühelgi tegelikul või potentsiaalsel konkurendil ei ole samalaadseid tingimusi ning tal pole ka võimalust lähima paarikümne aasta jooksul rajada madalate kuludega tootmisparki, mis võiks omandada arvestatava osakaalu EDFile kuuluvate tuuma- ja hüdroelektrijaamade pargi kõrval.
- Komisjoni ja Prantsusmaa ametiasutuste kirjavahetus
- (53) Ülalkirjeldatud olukorda silmas pidades toimus 15. septembril 2009 Prantsusmaa peaministri ning konkurentsi- ja energeetikavolinike vahel kirjavahetus, mis hõlmas Prantsusmaa elektrienergia turu reformikava põhimõtteid ja milles nähti ette järgmised meetmed:

- a) tagasipöördumistariifide kiire kaotamine ja aeglasem järkjärguline suurte ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks kehtestatud reguleeritud tariifide kaotamine, kusjuures eesmärgiks on nende tariifide täielik kaotamine 2015. aastaks;

⁽¹⁾ Konkurentsiameti 8. juuni 2011. aasta otsus nr 11/D-09.

⁽²⁾ Vt väljaannet „Coûts prévisionnels de production d'électricité”, AEN-IEA, Edition 2010, 5 % korrigeerimismääraga mediaanväärtused.

⁽³⁾ CRE 5. mai 2011. aasta arvamus, lk 5.

b) turgu valitseva ettevõtte toodetud tuumaenergiale reguleeritud juurdepääsu mehhanismi käivitamine, mis seisneb EDFi kohustamises müüa osa tuumaenergial põhinevast elektrienergiast (ligikaudu 25 %, maksimaalselt 100 TWh) oma konkurentidele elektrienergia jaeturul kulupõhise reguleeritud hinnaga, et stimuleerida konkurentsi turul. See võimaldab EDFi konkurentidel teha pakkumisi EDFiga võrreldavate hindadega, mis peaks muutma seeläbi konkurentsi tõhusamaks ja reguleeritud tariifide säilitamise üleliigsaks.

Prantsusmaa elektrituru reform

- (54) Et anda Prantsusmaa võetud kohustustele reaalne sisu, moodustas Prantsusmaa valitsus ekspertkomisjoni, mille juhatajaks sai Paul Champsaur ja mille ülesandeks oli töötada välja ettepanekud elektrituru korraldamiseks. Ekspertkomisjoni ettepanekud olid aluseks 7. detsembril 2010. aastal vastu võetud seadusele nr 2010-1488 elektrituru uue korralduse kohta⁽¹⁾ ja selle seaduse 28. aprillil 2011. aasta rakendusdekreedile nr 2011-466⁽²⁾.
- (55) Seaduses nr 2010-1488 on sätestatud, et tagasipöördumistariifid kaotavad kehtivuse alates 1. juulist 2011 ning kollased ja rohelised standardtariifid alates 2015. aastast. Seadusega nr 2010-1488 muudeti ühtlasi 10. veebruari 2000. aasta seadust nr 2000-108 avaliku elektriteenuse kaasajastamise ja arengu kohta, lisades sellele artikli 4-1, mille kohaselt on elektrienergia alternatiivsetel tarnijatel alates 1. juulist 2011 õigus 15 aasta kestel osta turgu valitsevale ettevõttele kuuluvatest tuumaelektrijaamadest pärinevat elektrienergiat reguleeritud juurdepääsuhinnaga kogumahus, mis ei ületa 100 TWh, mis moodustab ligikaudu 25 % olemasolevate tuumaelektrijaamade pargi toodangust. Reguleeritud juurdepääsuhinna sellisele tuumaenergiale määras CRE arvamuse põhjal esialgu kindlaks valitsus. Artikli 4-1 lõikes VII on sätestatud, et EDFi jaoks õiglase hinna tagamiseks peab hind vastama elektrienergia tootmise majanduslikele tingimustele EDFi tuumaelektrijaamades kogu mehhanismi kohaldamise aja kestel. Turgu valitseva ettevõtte toodetud tuumaenergia reguleeritud juurdepääsuhind peab hõlmama järgmisi komponente:
- a) kapitalitootlus, mille puhul on arvesse võetud tegevuse laadi;
 - b) ekspluatatsioonikulud;
 - c) kulud investeeringuteks, mis on vajalikud hoolduseks või seadmete kasutusloa pikendamiseks;
 - d) tuumaenergia tootmisega seotud pikaajalised prognoositavad kulud.
- (56) Turgu valitseva ettevõtte toodetud tuumaenergia reguleeritud juurdepääsuhind määrati energeetikaministri korraldusega kindlaks 2011. aasta mais ja selle suuruseks oli

40 eurot MWh kohta alates 1. juulist 2011, nii et tarbijad, kes 30. juuni 2011. aasta seisuga kasutasid tagasipöördumistariife, saaksid seejärel pakkumise hinnaga, mis põhineb jaehinnaga samale tasemele jääval juurdepääsuhinnal (hulgihinnal). Eraldi korraldusega määrati 2012. aasta turgu valitseva ettevõtte toodetud tuumaenergia reguleeritud juurdepääsuhind kindlaks suuruses 42 eurot MWh kohta⁽³⁾. Valitsus märkis ära, et 2011. aasta jaoks kinnitatud hind tulenes vajadusest säilitada sidusus hulgihinna ja tagasipöördumistariifide vahel. 2012. aasta hinnataseme põhjenduses tõi valitsus välja vajaduse võtta kiiresti arvesse investeringuid tuumaelektrijaamade turvalisuse tõstmiseks, mille vajadus ilmnes pärast õnnetust Fukushima tuumaelektrijaamas.

- (57) Alates 8. detsembrist 2013 määrab tuumaenergia reguleeritud juurdepääsuhinna kindlaks CRE. Tingimused, millest lähtuvalt CRE juurdepääsuhinna kindlaks määrab, kinnitatakse *Conseil d'Etat* (riiginõukogu) dekreediga.
- (58) Turgu valitseva ettevõtte toodetud tuumaenergia reguleeritud juurdepääsuhinnaga müügi esimene periood algas 1. juulil 2011. 32 tarnijat sõlmisid EDFiga raamlepingu, kusjuures ajavahemikul 1. juulist 2011 kuni 30. juunini 2012 oli reguleeritud juurdepääsuhinnaga tarnitava turgu valitseva ettevõtte toodetud tuumaenergia koguseks 61,3 TWh. 2011. aastal ostsid EDFi konkurendid reguleeritud hindadega turgu valitseva ettevõtte toodetud tuumaenergiat 84,4 % ulatuses. Kõnealune protsendimäär kujutab endast sellise tuumaenergia osa kõikide Prantsusmaa emamaa lõpptarbijate kogutarbimises.
- (59) 2012. aasta jaanuaris toimus Prantsusmaa peaministri ning konkurentsi- ja energeetikavolinike vahel uus kirjavahetus, milles täpsustati Prantsusmaa kohustusi järgmise kahe punkti osas:
- pärast 2012. aasta suve tehtud otsused reguleeritud tariifide kohta võimaldavad vähendada võrreldes 2012. aastaga ja seejärel igal järgmisel aastal eelmise aastaga võrreldes erinevust kantud kulude ja reguleeritud tariifi vahel;
 - turgu valitseva ettevõtte toodetud tuumaenergia reguleeritud juurdepääsuhinna tase muutub alles pärast kõnealuse tuumaenergia reguleeritud juurdepääsuhinna arvestamise meetodikat kindlaksmäärava dekreeidi jõustumist, kõnealuse dekreeidi avaldamine peab toimuma hiljemalt 7. detsembril 2013.

III. KOKKUVÕTE KOMISJONI MENETLUSE ALGATAMISE JA SELLE KOHALDAMISALA LAIENDAMISE OTSUSTES AVALDATUD KAHTLUSTEST

- (60) Menetluse algatamise otsuses ja hilisemas menetluse kohaldamisala laiendamise otsuses leidis komisjon, et roheliste ja kollaste standardtariifide ning tagasipöördumistariifide näol on tegemist Prantsusmaa riigi kehtestatud meetmetega, kuivõrd need kehtestati ja neid

⁽¹⁾ Prantsuse Vabariigi Teataja nr 284, 8.12.2010, lk 21467.

⁽²⁾ Prantsuse Vabariigi Teataja nr 100, 29.4.2011, lk 7472.

⁽³⁾ Korraldused on avaldatud Prantsuse Vabariigi Teatajas nr 117, 20.5.2011, lk 8792 ja 8793.

muudeti riiklike õigusaktide või eeskirjade alusel. Kõnealuste tariifidega seoses kasutati riigi ressursse nii riigi halduses oleva EDFi ressursside kui ka riigi määratud asutuse, depositeerimise ja hoiuste kassa kogutava spetsiifiliste maksude puhul.

- (61) Kuivõrd reguleeritud tariifid andsid nende tariifide alusel elektrienergiat ostvatele ning konkurentsile ja teiste liikmesriikidega peetavale kaubavahetusele avatud majanduse kõikides valdkondades tegutsevatele ettevõtetele turuhindadega võrreldes majanduseelise, võib kõnealuseid tariife käsitleda abina, mis võib kahjustada konkurentsi ja liikmesriikidevahelist kaubandust Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.
- (62) Kõnealustes otsustes väljendas komisjon samuti kahtlust selle üle, kas standardtariifid ja tagasipöördumistariifid on siseturuga kokkusobivad.
- (63) Eeskätt väljendas komisjon arvamust, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 2 sätestatud erandeid ei ole võimalik kohaldada, kuivõrd abi ei antud üksiktarbijatele, seda ei antud loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks ning tegemist ei olnud Saksamaa jagamisest kahjustatud Saksamaa Liitvabariigi teatud piirkondade majandusele antava abiga.
- (64) Samuti tundus komisjonile, et ei ole võimalik kohaldada Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktides a, b ja d sätestatud erandeid. Artikli 107 lõike 3 punkt a välistab tegevustoetuse, välja arvatud erakorraliste olukordade puhul, mida antud konkreetsel juhul tundub mitte esinevat. Abi ei ole määratud ka üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks või mõne liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks ega kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks.
- (65) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis c on sätestatud võimalus pidada lubatavaks abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega. Komisjon märkis, et kõnealust abi ei ole võimalik pidada lubatavaks kõnealuse artikli sätete kohaldamist selgitavate suuniste ja selgituste alusel.
- (66) Komisjon väljendas samuti kahtlust, kas keskmise suurusega ja suuretevõtete suhtes kohaldatavate tariifide näol saab olla tegemist üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisega Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 tähenduses.
- (67) Menetluse kohaldamisala laiendamise otsuses väljendas komisjon seisukohta, et 2007. aasta menetluse algatamise otsuses väljendatud kahtlused tagasipöördumistariifide süsteemis algselt esinenud riigiabi elementide kokkusobivuse osas siseturuga kehtivad samamoodi ka seaduse nr 2008-776 artikliga 166 muudetud tagasipöördumistariifide süsteemis sisalduvate abielementide suhtes.

IV. HUUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED

- (68) Mitmed huvitatud tarnijad ja kliendid esitasid komisjonile oma märkused.

Tarnijad

- (69) 14. augusti 2007. aasta kirjas teatas Poweo, et ta nõustub komisjoni analüüsiga riigiabi olemasolu kohta. Eelise olemasolu osas kinnitab ettevõtte, et standardtariifide näol on tegemist eelisega võrreldes hulgiturul ostmisega, võrreldes tagasipöördumistariifidega ja võrreldes EDFi kaubanduslike pakkumistega. Tagasipöördumistariifide näol on tegemist eelisega võrreldes hulgiturul ostmise tingimustega. Valikulisuse osas lisab Poweo, et turutariifi valik on pöördumatu otsus (kliendil ei ole enam võimalik reguleeritud tariifi juurde tagasi pöörduda). Lisaks sellele soodustavad standardtariifid ja tagasipöördumistariifid selliseid ettevõtteid, mis tarbivad elektrienergiat muude energialiikide asemel. Menetluse laiendamise otsuse kohta tehtud märkusi esitavas 25. juuni 2009. aasta kirjas tõi Poweo täiendavaid näiteid hinnapakumiste koostamise viisi kohta.
- (70) 21. septembri 2007. aasta kirjas märkis ENEL, et ajalooliselt kujunenud tariifid on liiga madalad ning et tagasipöördumistariifide näol on tegemist alternatiivsete operaatorite suhtes toime pandud vargusega. Ettevõtte lisab, et vaatamata Prantsuse Riiginõukogu vastavasisulisel seisukohal on uutel tarbimiskohtadel olnud õigus kasutada ajalooliselt kujunenud tariife. 27. mai 2009. aasta kirjas lisab ENEL, et rohelised ja kollased reguleeritud tariifid on turuhindadest madalamad ning nende muutmisel ei ole arvestatud turuhinna muutusi, takistades seega konkurentsi väljakujunemist. Lisaks sellele ei ole tagasipöördumistariifide süsteemiga tarnijate kaitseks loodud mehhanism piisav, suurendades tarbijatele loodud eelist veelgi. Lisaks ei võimalda tagasipöördumistariif tarnijatel katta kantud tootmis- ja turustuskulusid ega saavutada piisavat investeeritud kapitali tootlust. Süsteem on takistanud konkurentsi väljakujunemist Prantsusmaal turul.
- (71) 19. septembri 2007. aasta kirjas leiab Electrabel, et abi annab eelise teatavatele elektrienergia tarnijatele. Teatud tarnijatele makstav hüvitis ei sõltu lepingulise hinna ja tagasipöördumistariifi vahelisest käibeerinevusest, vaid arvestatakse lähtuvalt tarnija kuludest. Seetõttu ei ole mingit seost tarnija saamata jäänud tulu ja saadud hüvitissumma vahel, mille kehtestamise eesmärgiks oli nimelt kompenseerida kõnealust tulu vähenemist. Electrabel leiab, et ei saa rääkida üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisest tarbijate puhul, kes saavad tagasipöördumistariifidest tegelikku kasu. 26. juuni 2009. aasta kirjas lisab Electrabel, et tagasipöördumistariifi kehtestamine toob kaasa elektritarbijate poolt ühetaoliste pakkumiste esitamise ja piirab nende loovat lähenemist. Peaaegu kõikide Electrabeli klientide tarbimiskohtade osas on taotletud tagasipöördumistariifide rakendamist. Tagasipöördumistariif on toonud kaasa alternatiivsete tarnijate taandumise EDFi ees, sest võrdsete tariifide korral eelistavad kliendid sageli EDFi. Electrabel leiab, et tegemist on elektritarbijatele antava eelisega teiste energialiikide, nagu

maagaas, ees. Tagasipöördumistariifide süsteem on valikuline, kuivõrd selle rakendamise võimalikkus sõltub tarbimiskoha abikõlblikkuse kuupäevast, mis omakorda sõltub tarbimispunkti suurusest.

- (72) Üks konfidentsiaalsust palunud ettevõtte leiab, et reguleeritud tariifide näol on tegemist EDFile antava riigiabiga, sest sinine tariif on turuhinnast kõrgem. Kuivõrd EDFile on tegelik monopol selliste tariifide kohaldamisel, saab ta kujunenud olukorrast kasu lõigata. Üht kõnealuse ettevõtte filiaali takistati Prantsusmaa turule tulekul tagasipöördumistariifide kaudu. Turule sisenemine oli juba niigi raskendatud rohelist ja kollast tariifi kasutavate tarbijate hulgitariifide ja muude kulude (eeskätt võrgule juurdepääsu tariifi) tõttu. Tagasipöördumistariifi suurus tekitab täiendava raskuse.

Kliendid

- (73) 13. augusti 2007. aasta kirjas leiab Uniden (energiatarbijatest tööstusettevõtete liit), et turu ebarahuldav toimimine muudab reguleeritud tariifide olemasolu vajalikuks. Üleminekutariifide näol ei ole tegemist riigiabiga, sest need võimaldavad alternatiivsetel operaatoritel saada juurdepääsu tuumaenergial ja hüdroenergial põhinevale elektrienergiale, mida nad ise toota ei saa, võimaldades samas katta turgu valitsevat seisundit omavate ettevõtjate kantud kulusid. Meede ei ole valikuline, sest tariifide struktuur tarbijate lõikes vastab tegelikult kantud kuludele.
- (74) 28. mail 2009. aastal vaidlustas UNIDEN menetluse laiendamise otsuse kohta esitatud märkustes komisjoni analüüsi tariifide valikulisuse osas, sest see ei võta arvesse tarnimiskulude erinevust eri tarbijate rühmade puhul. Vahetegemist kehtiva lepingu suhtes tagasipöördumistariifi kohaldamise ja algusest peale tagasipöördumistariifi sisaldava lepingu sõlmimise vahel tuleb pidada tegelikult ekslikuks. Hind on vaid üks osa tarnimislepingu üldisest majanduslikust väärtusest. Tarbijad väärtustavad samuti ka elektrienergia tarbimise eest makstava hinna stabiilsust ja läbipaistvust. Vastupidiselt sellele, mida on väidetud menetluse laiendamise otsuses, on tagasipöördumistariif muudetud tarbija jaoks kohustuslikuks, sõltumata tema soovidest. Võib leida konkreetseid näiteid rahuldamata taotluste kohta, mis puudutavad lepinguid, mis kehtivad kauem kui 2010. aasta juunini, kusjuures tegemist on tarbijatega, kes ei nõua tingimata tagasipöördumistariifi kohaldamist. Seetõttu on võimaliku majandusliku eelise väljaarvutamine petlik, sest kõnealune mehhanism on tarbijatele peale surutud. Samuti on tagasipöördumistariifi kohaldamise esimese perioodi kestel keeruline rääkida valikulisusest, sest kõnealuse süsteemi kohaldamine piirdus vaid selliste tarbijatega, kes olid esitanud avalduse enne 30. juunit 2007. Kõikidel tarbijatel oli seega kuus kuud aega selleks, et teha hindade stabiilsust ja läbipaistvust võimaldav otsus järgneva kaheks aastaks. Samuti tuleb pidada mõistlikuks meetmeks mitte lubada tagasipöördumistariifide haldamisel tariifide edasi-tagasi vahetamist, kuivõrd see aitab vältida turuhindade ja tagasipöördumistariifide erinevuste spekulatiivset ärakasutamist, sest tagasipöördumistariifi sesoonsus on ette kindlaks määratud, aga turuhinnad on pidevas muutumises.
- (75) Riigi ressursside kasutamise kohta märgib UNIDEN, et tarbijale, kes ei saanud kasu elektrienergia varustamise avaliku teenuse maksu oodatud alanemisest, antakse riigiabi, kuigi kõnealusest maksust rahastatakse tagasipöördumistariifi hüvitisi. Hüdro- ja tuumaenergial põhineva elektrienergia tootjatele kehtestatud maksu kohta tuleb märkida, et selle suurus on märkimisväärselt madalam kui erinevus tagasipöördumistariifiga ostetava elektrienergia ja rohelise tariifi või tootjate poolt vabalt kokkulepitud vaba lepingu hinna vahel. UNIDEN märgib kokkuvõtteks, et kõnealuse maksu tulemuseks kõnealustele tootjatele on tagasipöördumistariifide kehtestamise tulemusel võimaliku lisakasumi mittevõimaldamine.
- (76) CLEEE (*Comité de liaison des entreprises ayant exercé leur éligibilité*, abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavust kasutanud ettevõtete kontaktkomitee) teatas 16. augusti 2007. aasta kirjas, et Prantsusmaa elektrituru toimimine ei ole rahuldav ning et vabaturul kehtivad tegelikud hinnad ei vasta tootmiskuludele. Komisjoni poolt aluseks võetud turuhind ei vasta komitee arvates tegelikkusele. Tagasipöördumistariifide rahastamine ei toimu riigi ressurssidest, vaid selle on kinni maksnud tarbijad ja tootjad, kes saavad tagasipöördumistariifi kasutamise on avatud kõigile, ei ole CLEEE nõus väitega, et tegemist on valikulise meetmega. 2. juuni 2009. aasta kirjas lisab CLEEE, et tagasipöördumistariifi näol ei ole tegemist eelise, sest see üksnes vähendab nendele tarbijatele tehtavat ülekohtu, kes on loobunud reguleeritud tariifidest ja ei saa nende juurde enam tagasi pöörduda. CLEEE arvates ei saa turuhinda võtta selliseks indikaatoriks, mille alusel otsustada, kas tegemist on majanduseelise, sest turuhind kujuneb välja ebakohaste või mõjutatud turumehhanismide abil. CLEEE ei nõustu väitega, et tagasipöördumistariif on valikuline meede, sest seda võivad tema väitel kasutada kõik tarbijad, kes on kasutanud oma abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavust, ja see ei soodusta ühtegi tarbimiskohta, ühtegi ettevõtet, ühtegi tegevusvaldkonda ega ühtegi geograafilist piirkonda.
- (77) CLEEE rõhutab tagasipöördumistariifide struktuuri ja hinnataset ning selgitab põhimõttelist erinevust tarbimisprofili ja tarbimismahu vahel. Vastupidiselt sellele, mida võib eeldada komisjoni käsutuses olevate andmete põhjal, on tagasipöördumistariifiga seoses sätestatud tarbimisvahemikud CLEEE arvates küllaltki sarnased. Tagasipöördumistariif ei soosi väga suuri elektrienergia tarbijaid väiketarbijate arvel. CLEEE ei ole nõus sellega, et tagasipöördumistariife käsitletakse riigi ressurssidest antava abina ning et seda saab välja tuua liikmesriikidevahelise kaubavahetuse kahjustamise tingimusena, eeskätt seetõttu, et komisjon ei ole tõestanud, et tagasipöördumistariif oleks tootmiskuludest madalam ega ka seda, et tagasipöördumistariife kasutavad tarbijad saaksid elektrienergiat osta odavamalt kui nende konkurendid Euroopas, kes kasutavad sageli siiani reguleeritud tariife. CLEEE lisab, et tagasipöördumistariif (eeldusel, et tegemist on riigiabiga, mida CLEEE tegelikult ei arva) on kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepinguga. 9. augusti 2004. aasta seaduse (elektrienergia ja gaasiga varustamise avaliku teenuse ning elektri- ja gaasiettevõtete kohta) artikli 30 lõige 1 käsitleb tagasipöördumistariife avalikku

huvi pakkuva teenuse osutamisenä elektrienergia sektori ettevõtete poolt. CLEEE meenutas, kuivõrd vajalikuks osutus see teenus oma abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavust kasutanud tarbijate kaitsmiseks, olles samal ajal proportsionaalne ning mitte mõjutades ülemääraselt kaubavahetust.

- (78) 20. juuli 2009. aasta kirjas väitis SNC Paris Voltaire, et ühtsesse elektrivõrku ühendamata territooriumide elektri hinna ühtlustamise rahastamise näol elektritarbimise avaliku teenuse maksu abil on tegemist riigiabiga.

V. PRANTSUSMAA MÄRKUSED

- (79) Menetluse algatamise otsuse kohta tehtud märkustes ei nõustu Prantsusmaa komisjoni tehtud analüüsiga.

Standardtariife puudutavad kommentaarid

- (80) Eelise olemasolu kohta esitas Prantsusmaa järgmised seisukohad:

- a) võimalik erinevus standardtariifide taseme ja elektri börsil kehtivate hindade, eeskätt Powernexti hindade, vahel on selgelt konjunktuurse iseloomuga (ajavahe- mikul 1999–2004 olid börsihinnad standardtariifidest madalamad);
- b) elektrienergia börsihindade võtmine arvestuse aluseks ei ole asjakohane, kuivõrd suurem osa ettevõtete elektrienergia ostudest ei toimu börsi vahendusel ning Powernexti hinnad ei ole kujunenud välja majanduslike tingimuste alusel, mis määravad ostjate ja elektritootjate vaheliste tehingute reaalse olemuse.

- (81) Neil kahel põhjusel leiab Prantsusmaa, et standardtariifide näol ei ole tegemist neid kasutavatele ettevõtetele antava eelise.

- (82) Prantsusmaa ametiasutused ei nõustu ka väitega standardtariifide valikulisuse kohta ja kinnitavad, et tuleb pidada loogiliseks ja majanduslikult põhjendatuks, et standardtariifid ei avalda suurele ja väikesele elektritarbijale sama- väärset majanduslikku (rahalisel väärtusel väljendatavat) mõju ning et tegelikult kantavad kulud ei ole proportsionaalselt tarbitud elektrienergia hulga, kuivõrd keskmised tootmisvahenditega seotud kulud varieeruvad. Prantsusmaa väite kohaselt on standardtariifide reguleerimise näol tegemist üldise hinnareguleerimise mehhanismiga, mida kohaldatakse kõikide elektritarbijatest ettevõtete suhtes, kes ei ole otsustanud kasutada oma abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavust ja ostavad elektrienergiat vabaturult.

- (83) Prantsusmaa ametiasutused ei nõustu ka riigi ressursside kasutamise väitega, tuues välja kaks argumenti:

a) standardtariifide kohaldamine ei nõua mitte mingite eelarveliste või maksudest laekunud vahendite kasutamist ning ei ole takistanud EDFil saavutada häid majandustulemusi;

b) standardtariifid, mis kajastavad elektrienergia turu põhisuundumusi ja EDFi tootmispariga seotud kulusid, on õige elektrienergia müügihind ning neid ei saa käsitleda EDFi puudujäägina, mis tuleb tasa teenida.

- (84) Prantsusmaa lisab, et kuivõrd konkurentsi ei ole kahjustatud, ei ole võimalik rääkida ka liikmesriikidevahelise kaubavahetuse kahjustamisest.

Tagasipöördumistariife puudutavad märkused

- (85) Prantsusmaa väidab, et tagasipöördumistariifide näol ei ole tegemist riigiabiga.

(86) Prantsusmaa väitel on tagasipöördumistariifid lihtsalt mõnevõrra kõrgemad standardtariifid, kusjuures on säilitatud viimaste struktuur. Kuivõrd standardtariifidega seoses ei saa pidada asjakohaseks rääkida lõpptarbijatele antavast eelisest võrreldes reguleerimata pakkumistega, siis ei ole vastavalt eelise tegemist ka tagasipöördumistariifide puhul. Samuti, kuivõrd standardtariife kasutavatel lõpptarbijatel puudub võimalus nende abil vähendada kantud kulutusi, tuleneb sellest, et ka tagasipöördumistariifide kasutajatel puudub kulutuste vähendamise võimalus.

(87) Prantsusmaa ametiasutuste väitel on tagasipöördumistariifi reguleerimise näol tegemist üldise hinnareguleerimise mehhanismiga, mida kohaldatakse kõikide elektritarbijatest ettevõtete suhtes.

(88) Prantsusmaa ametiasutused ei nõustu väitega, et toimub rahastamine riigi ressurssidest. Meetme seostatavusest riigiga selles mõttes, et meede kehtestatakse riikliku õigusakti abil, ei piisa, et käsitleda seda riigi ressursside kasutamisenä. Konkreetsemalt, hüvitise selle osa puhul, mida rahastavad lõpptarbijad elektrienergiaga varustamise avaliku teenuse maksu kaudu, on riigi ressurssidega seostamine välistatud. Prantsusmaa ametiasutused on seisukohal, et elektrienergiaga varustamise avaliku teenuse maksust saadava tulu ühe osa kasutamine tarnijatele makstava hüvitise rahastamiseks ei ole käsitletav riigi ressursside kasutamisenä. Ülejäänud osa hüvitisest rahastatakse maksu abil, mida kohaldatakse hüdro- ja tuumaenergia põhineva elektrienergia tootjate suhtes, kellel on suure võimsusega (üle 2 000 MW) elektrienergia tootmisvahendid, mida iseloomustavad madalad kulud ja mis on suures osas amortiseeritud, sõltumata sellest, kas tegemist on riiklike või eraettevõtete. Kõnealust maksu ei saa käsitleda riigi ressursside otsese või kaudse kasutamisenä.

(89) Prantsusmaa osutab Euroopa Kohtu otsusele Preussen-Elektra AG kohtuasjas C-379/98⁽¹⁾ (punkt 58): „Euroopa Kohtu praktikast nähtub, et üksnes otse või kaudselt riigi ressurssidest antavad eelised on käsitletavad abina asutamislepingu artikli 92 lõike 1 tähenduses”. Sellega seoses võib täheldada, et ei ole mingit otsest või kaudset seost kõnealuse mehhanismi (maksmise ja tagasimaksmise toimingud) ja riigi ressursside vahel, isegi mitte deposiitide ja hoiuste kassa kaudu. Deposiitide ja hoiuste kassa roll on täiesti läbipaistev. Deposiitide ja hoiuste kassal ei ole kunagi olnud mitte mingit pädevust kogutud ja jaotatud summade suuruse või väljamaksete saajate määramisel. Kõnealused summad kanti eraldi kontole ning neil puudub igasugune kokkupuude selliste summadega, mille haldamisega tegeleb deposiitide ja hoiuste kassa ise. Deposiitide ja hoiuste kassa kasutamise eesmärgiks oli tagada maksumaksjate ja hüvitise saajate vaheliste tehingute hõlpsus ja läbipaistvus.

Kommentaariid kolmandate isikute märkuste kohta

(90) Prantsusmaa esitas oma kommentaarid kolmandate isikute märkuste kohta 31. jaanuaril 2008. Ta meenutab, et elektribörsidel kehtivate hindade võtmine arvestuse aluseks ei ole asjakohane. Prantsusmaa elektribörside hind kajastab hoopis elektritootmise kulusid Saksamaal, sõltumata sellest, kas seda elektrienergiat tarnitakse Prantsusmaal või mitte. Sellega seoses märgib Prantsusmaa, et kõik elektribörside kaudu liikuvad elektrienergia kogused ei ole tarnitud kogused – ligikaudu 10 % Powernexti tähtajalisel turul kaubeldavast elektrienergiast on tegelikult tarnitud elektrienergia. Prantsusmaa lisas, et elektribörside hinnad ei peegelda lõpptarbijatega tegelikult sõlmitud kehtivate lepingute hindu.

(91) Prantsusmaa kinnitab, et tagasipöördumistariifide hüvitismehhanismi raames ei ole võimalik saada ülemäärast hüvitist. Ta meenutab, et meede võeti vastu pärast CRE kontrolli all toimunud pikaajalist kooskõlastamist kõigi huvirühmadega, jälgides jätkuvalt seda, et võimalikult vähendada mis tahes kassasamis- või teenimisvõimalusi. Hüvitamise kord on järgmine: kõikidel tarnijatel, kes müüvad lõppkliendile elektrienergiat tagasipöördumistariifiga, on õigus saada hüvitist. Hüvitise suurus arvutatakse välja tagasipöördumistariifiga müümisel saadud tulu (eurodes MWh kohta) ja tarnekulude erinevuse põhjal. Kõnealuste kulude puhul peetakse samas silmas maksimaalset määra, mis määratakse kindlaks elektribörsidel kasutatava hinna (tegemist on erinevate elektribörside hindade kaalutud keskmise hinnatasega) põhjal arvutatud teoreetiliste elektrienergia tarnimise kulude alusel. Teatava aasta N elektrienergiaga varustamise kulude maksimaalne suurus selgub aga alles kõnealuse aasta N lõpuks. Keeruline on näha ette strateegiat, mis võiks tegelikult võimaldada ülemäärast hüvitamist. Eeldades, et mõni elektritettevõtte suudab sellise strateegia välja töötada, peataks selle ikkagi meetme kohaldamise eest vastutava asutuse, CRE, sekkumine.

(92) Prantsusmaa ametiasutused leiavad, et kui komisjon peaks jõudma seisukohale, millega Prantsusmaa ei nõustu, et standardtariifide ja tagasipöördumistariifide

näol on tegemist abiga, tuleks sellist abi käsitleda siseturuga kokkusobivana Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaselt, mida vaadeldakse koostöimes direktiivi 2003/54/EÜ artikli 3 lõikega 2. Samuti tuleks kõnealuseid tariife Prantsusmaa ametiasutuste väitel käsitleda siseturuga kokkusobivatena Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 kohaselt, kuivõrd nende tariifidega korrigeeritakse turu kõrvalekallet. Igal juhul tuleks standardtariife käsitleda olemasoleva abimeetmena, sest need kehtestati enne elektrituru avanemist. Ja lõpuks, kui komisjon ei nõustu käsitlema standardtariife olemasoleva abina, on Prantsusmaa ametiasutused seisukohal, et neil on alust osutada õigustatud usalduse ja õiguskindluse põhimõtete järgimisele.

Kommentaariid menetluse laiendamise kohta

(93) Prantsusmaa ametiasutused toetavad jätkuvalt analüüsi, mille nad esitasid vastuseks menetluse alustamise otsusele. Eelise olemasolu osas märgivad nad, et isegi kui eeldada, et elektribörside hindu võiks kasutada arvestuse alusena, siis erinevalt aastatest 2004–2007 on 2009. aastal turuhinnad samal tasemel kui tagasipöördumistariifid.

(94) Valikulisuse osas märgivad nad, et tagasipöördumistariifi kehtestamise eesmärk oli vältida spekulatiivse kasu saamist reguleeritud süsteemi ja turuhindade erinevuse pealt. Tagasipöördumistariifi ei saa kuidagi käsitleda valikulisena – tegemist on üldise meetmega, asjaomased isikud peavad seda silmas pidama, kui teevad oma valikuid elektrienergiaga varustamise pakkumiste vahel. Sellega seoses meenutavad Prantsusmaa ametiasutused, et Euroopa Kohus on leidnud, et riiklikku meedet, mis mõjutab ühetaoliselt kõiki riigi territooriumil asuvaid ettevõtteid, ei saa käsitleda riigiabina. Prantsusmaa lisab, et tagasipöördumistariifi erinevate tariifivalikute aluseks on objektiivsed ja tehnilised kriteeriumid, mis liatigi on samad mis standardtariifide puhul.

(95) Prantsusmaa on seisukohal, et valikulisuse analüüsimisel tuleks silmas pidada kõiki turul pakutavaid tingimusi kõikidele ettevõtetele. Analüüs on asjakohane ja rakendatav vaid sel juhul, kui analüüsiv meede annab otsustava eelise teatud konkreetsele turul osalejate kategooriale teiste turul osalejate kategooriate arvel. Antud juhul ei ole tegemist sellise olukorraga. Üldjuhul, kui ülejäänud ettevõtted ei ole hakanud kasutama tagasipöördumistariife, tähendab see, et nad on leidnud soodsamad hankevõimalused turuhinnaga. Kõnealuse meetme olemasolu tõttu ei ole need ettevõtted sattunud mitte kuidagi ebasoodsamasse olukorda. Valikulisust saab analüüsida üksnes asjaomaste ettevõtete laadi silmas pidades – iga ettevõtte rakendab omaenda strateegiat, kasutades oma eripärasid arvesse võttes võimalikult hästi ära elektrienergia tarnimisega seotud kulude osas talle avanevaid võimalusi. Seejuures tuleb märkida, et tagasipöördumistariife kasutavad kõik ettevõtete kategooriad. Ükski ettevõtetüüp ei ole kõrvale jäänud.

⁽¹⁾ 13. märtsi 2001. aasta kohtuotsus, EKL 2001, lk I-2099.

- (96) Riigi ressursside olemasolu ja kasutamise osas märgib Prantsusmaa vastuseks menetluse laiendamise otsuse punktile 77, et konkurentsivõimelise hinnaga (ligikaudu 30 eurot MWh kohta) 3 000 MW jõgede hüdroenergiaal põhinevat elektrit tootev eraõiguslik ettevõtte GDF Suez ei saa mingit hüvitist. Vaatamata sellele, et EDF ja GDF Suez ei ole samalaadsed ettevõtted, kohaldatakse nende jaoks tagasipöördumistariifide mehhanismi rahastamisel täpselt samasuguseid tingimusi. Prantsusmaa ametiasutused ei nõustu seetõttu väitega, et tegemist on riigi ressursside kasutamise, kuivõrd EDF osaleb meetme rahastamises.
- (97) Kaubavahetuse ja konkurentsi kahjustamise osas meenutavad Prantsusmaa ametiasutused, et komisjoni ülesandeks on tõendada, et konkurentsi on tõepoolest kahjustatud, kusjuures vaadelda tuleb täpselt samasuguses faktilises ja õiguslikus olukorras olevaid ettevõtteid. Igal juhul on ilmne, et tagasipöördumistariifi kehtestamine ei muutnud varasemat olukorda, kus Prantsusmaa elektriturul osalevad ettevõtted said kasu Prantsusmaa elektritootmise – peamiselt tuuma- ja hüdroenergiaal põhineva – pargi konkurentsivõimest.
- VI. MEETMETE HINDAMINE – RIIGIABI OLEMASOLU**
- (98) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 on sätestatud: „Kui aluslepingutes ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.”
- (99) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses on tegemist riigiabiga juhul, kui meetmega antakse eelis teatud ettevõtetele või teatud toodetele, kui see meede on valikuline, kui seda rahastatakse riigi ressurssidest ja kui see kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi ja liikmesriikidevahelist kaubandust.
- (100) Komisjon analüüsis käesoleva menetluse objektiks oleva kahe tariifisüsteemi mitte-kodutarbijate suhtes kohaldamise osas riigiabi olemasolu tingimusi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 alusel. Seejuures piiras komisjon standardtariifide kohta tehtava analüüsi puhul seda ajavahemikuga, mis algas elektrituru avanemise päeval, 1. juulil 2004. Nimelt sellest kuupäevast muutusid kõik mitte-kodutarbijatest kliendid direktiivi 2003/54/EÜ kohaselt abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavateks. Varasemalt osutus abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavaks vaid väike osa ettevõtetest.
- (102) Komisjon leiab, et asjaolu, et standardtariife ja tagasipöördumistariife kohaldatakse põhimõtteliselt kõikide elektritarbijatest ettevõtete suhtes, ei anna alust järeldada, et sellise meetme näol on tegemist üldmeetmega. Selleks et meedet saaks käsitleda üldise meetmena, peab see olema kohaldatav kõikide ettevõtete suhtes ja mitte üksnes selliste ettevõtete suhtes, kes tarbivad elektrienergiat, kuivõrd teatud ettevõtted võivad eelistada elektritarbimist, teised ettevõtted aga kasutada teisi energialiike.
- (103) Kõnealused tariifimeetmed on valikulised selles tähenduses, et need soosivad elektrit tarbivaid ettevõtteid, võrreldes selliste ettevõtete, kes kasutavad fossiilseid kütuseid, nagu kivisüsi, nafta või nende põhjal valmistatud tooted, või teatud ulatuses ka maagaasi, vaatamata sellele, et selle hinnad on samuti reguleeritud. Lisaks sellele on kõnealused tariifimeetmed soodsad tegelikult ka sellistele ettevõtetele, kes tarbivad suuremal määral elektrit, kuivõrd elektri tarbimisest saadav eelis on seda suurem, mida suurem on elektrienergia tarbimise tase.
- (104) Lisaks sellele tekib elektrienergiat tarbivate ettevõtete seas valikulisus ka seetõttu, et on vastu võetud eeskirjad, millega määratakse kindlaks ettevõtete kategooriad, kellele on või ei ole õigust kasutada reguleeritud tariife. Ka turuhinna ja reguleeritud tariifide vahel tehtud valiku pöördumatus, mis on sätestatud 13. juuli 2005. aasta seaduse nr 2005-781 artikliga 66, hõlmab selgeid valikulisuse tunnuseid: ettevõtted, kes on otsustanud hakata kasutama turuhindu, ei saa enam kasutada standardtariife. Ka abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavuse üle otsustamise või tariifisüsteemiga liitumise avalduse esitamise kuupäevi hõlmavate kriteeriumide kohaldamisega kaasnevaks mõjaks on kõnealuste tariifide kohaldamisest kasu saamise piiramine vaid teatud ettevõtete, välistades teised ettevõtted.
- (105) Eelnevast lähtudes järeldab komisjon, et kollased ja rohelised standardtariifid ning tagasipöördumistariifid on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt valikulised, kuivõrd neid kohaldatakse vaid elektrit tarbivate ettevõtete suhtes, vaatamata sellele, et neid kohaldatakse suure hulga ettevõtete suhtes, mis Prantsusmaal hõlmavad enam kui 400 000 tarbimiskohta. Ei meetmest kasu saavate ettevõtete suur arv ega asjaolu, et need ettevõtted kuuluvad eri majandussektoritesse, ei võimalda käsitleda riiklikku meedet üldmeetmena.
- (106) Meetme kohaldamist suure hulga majandussektorite suhtes, mis on saanud ja saavad sellest kasu, tuleb vaadelda tariifide siseturuga kokkusobivuse hindamisel ja mitte meetme valikulisuse hindamisel.

Majanduslik eelis

- (101) Selleks et meede osutuks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt valikuliseks, peab see soodustama teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, mis eristab sellist meedet kõikides majandussektorites kohaldatavatest üldistest meetmetest.
- (107) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohase majandusliku eelisega on tegemist juhul, kui riiklik meede võimaldab ettevõttel vältida kulusid, mida ta oleks meetme puudumisel pidanud tavapärastel kandma. Riiklike õigusaktide alusel toimuv energiaga varustamine eelistingimustel võib selle artikli kohaselt

olla eelise andmine, sest elektrienergiaga varustamise eest maksmine on kindlalt selline jooksev kulu, mida ettevõtte peab tavapärastel tingimustel kandma. Seega tuleb siinkohal analüüsida, kas kõnealused meetmed võimaldavad neid kulusid vähendada.

Võrdlus aluseks võetud turuhindadega

- (108) Komisjon uuris, kas standardtariifid ja tagasipöördumistariifid võimaldavad neid tariife kasutanud ettevõtetal saada elektrienergiat soodsama hinnaga kui see hind, mida oleks tulnud maksta nende tariifide puudumisel, st turuhind. Nagu seda kinnitab ka 22. detsembri 2008. aasta ministri korraldus, peaks vabaturul suurtarbijale või keskmise suurusega tarbijale pakutav hind tagasipöördumistariifi puudumisel vastama üldjoontes hulgituru tähtajaliste baas- ja tippkoormuse lepingute hindade teatud kombinatsioonile, kusjuures see kombinatsioon sõltub antud konkreetse tarbimiskoha tarbimisprofiilist.
- (109) Standardtariife muudeti regulaarselt alates 2006. aastast, vastavalt andmed on toodud tabelis 1. Ajavahemikul 2004. aasta jaanuarist kuni 2012. aasta jaanuarini on kollased standardtariifid tõusnud 21 % võrra ja rohelised standardtariifid 23,8 % võrra. Selline tõus ei ole aga võimaldanud katta standardtariifide elektri tarnimisele vastava osaga seotud elektrienergia tootmiskulusid. Tabelis 2 toodud andmete võrdlemisel põhjendustes 43–45 toodud turuhindadega ilmneb, et alates 2004. aastast on kollase ja rohelise standardtariifi elektrienergia hankimise hinnaosa olnud pidevalt vähemalt 25 % võrra turgudel kohaldatavast hinnast väiksem.
- (110) Kollane ja roheline tagasipöördumistariif on nende kohaldamise ajavahemiku, aastate 2007–2011 jooksul tõusnud vastavalt 13 % ja 16 % võrra. Rohelise tagasipöördumistariifi puhul ilmneb elektri tarnele vastava osa võrdlemisel turuhindadega, et vaadeldava ajavahemiku iga aasta puhul on tegemist vähemalt 9 % võrra soodsama hinnaga. Kollase tagasipöördumistariifi puhul näitab võrdlus turuhinnaga iga-aastast soodsamat hinda, mille suurus ei ole ühtlane. Kogu perioodi ulatuses arvatud keskmine väärtus on turuhinnast 13 % võrra madalam. Lisaks sellele tuleb arvestada, et kollane tariif vastab keskmise suurusega ettevõtetele, kelle tarbimine tippajal võib olla suurem, seega muutub baaskoormuse lepingute alusel tehtav võrdlus ebatäpsemaks.
- (111) Eelnevast ilmneb, et standardtariifide ja rohelise tagasipöördumistariifi kohaldamine andis neid tariife kasutavate ettevõtete jaoks iga-aastase pideva majanduseelise ja kollase tagasipöördumistariifi kasutamine kogu kohaldamisperioodi jooksul keskmise majanduseelise, mida need ettevõtted ei oleks saanud turutingimustes.

Reguleerija (CRE) ja haldusastuse (Prantsuse Riiginõukogu) poolne olukorra hindamine

- (112) Turuhindadega võrdlemise tulemusi, mis annavad tunnistust majanduseelise olemasolust, kinnitavad elektrienergia

hinda käsitleva 10. augusti 2006. aasta korralduse eelnõu kohta esitatud CRE arvamuses toodud seisukohad. Kõnealuses arvamuses märgib CRE, et standardtariifide elektrienergia tarnimisele vastav hinnaosa ei vasta alati tegelikele tarnimiskuludele ning et rohelisi ja kollaseid tariife kasutavate teatud tarbijate jaoks on see hinnaosa olematu või isegi negatiivne ⁽¹⁾.

- (113) Oma 23. juuli 2009. aasta arvamuses elektrienergia müügi reguleeritud tariifide dekreeidi eelnõu kohta märgib CRE, et TURPE arvesse võtmata jätmise reguleeritud müügitariifides on siiani automaatselt põhjustanud teatud nn tariifiaukude tekkimise, st olukorra, kus tariifi elektrienergia tarnimisele vastav osa, mis saadakse kõnealustest tariifidest kehtiva TURPE ja turustamiskulude lahutamise teel, osutub märkimisväärselt madalamaks sellest, mis võimaldaks katta tootmiskulusid.
- (114) CRE märgib oma 10. augusti 2009. aasta arvamuses elektritariifide kohta, et pärast 2008. aasta augustit kehtima hakanud tariifidega on 222 000 tarbimiskohta, kellest osa kasutab kollaseid või rohelisi tariife ja kelle kogutarbimine on 2 200 GWh, sügavas tariifiaugus, st nende hinnaosa, mis vastab elektrienergia tarnimisele, jääb alla 20 euro MWh kohta. Suvise tarbimisega tarbimiskohtadest, mis on kõik kollaste ja roheliste tariifide kasutajad, on 22 000 tarbimiskohta (kogutarbimine 1 200 GWh) sügavas tariifiaugus, sealhulgas 7 500 tarbimiskoha puhul on elektrienergia tarnimisele vastav hinnaosa negatiivne.
- (115) 2009. aasta augustis toimunud tariifimuutus võimaldas vähendada sügavate tariifiaukude hulka 82 % võrra, sügavasse tariifiauku jäi koguseliselt veel 1 500 tarbimiskohta. 2010. aasta augusti tariifimuutusega osutus võimalikuks sügavad tariifiaugud peaaegu täielikult kaotada, kuivõrd need hõlmasid veel vaid 300 tarbimiskohta.
- (116) CRE arvutustest ilmneb väga suure konkurentsieelise olemasolu selliste ettevõtete jaoks, kes kasutavad tippkoormuse tariifi või on suvise tarbimisega. On ilmselge, et kõik kollaseid ja rohelisi tariife kasutavad ettevõtted, kelle elektrienergia tarnimise hinnaosa jääb alla 20 euro MWh kohta, ei oleks suutelised saavutama samu tariife tavapärastes turutingimustes. See näitab veel kord, et standardtariifid võivad osutada majanduseeliseks märkimisväärselt paljude ettevõtete jaoks.
- (117) Pärast seda, kui Poweo esitas elektrienergia hinda käsitleva 12. augusti 2008. aasta korralduse tühistamise taotluse, leidis Prantsuse Riiginõukogu oma 1. juuli 2010. aasta otsuses, et 13. augusti 2007. aasta korraldusega

⁽¹⁾ Energiaregulatsiooni komisjoni 9. augusti 2006. aasta arvamuse elektrienergia müügihindade korralduse eelnõu kohta, osa 2.2, lõige 2. <http://www.cre.fr/imgAdmin/1161595981902.pdf>

kehtestatud kollane ja roheline tariif ei ole piisavad selleks, et katta täielikult EDFi keskmised kulud ja tegi asjaomastele ministritele ülesandeks võtta vastu uus korraldus.

- (118) Prantsusmaa ametiasutused rõhutavad omalt poolt, et võimalik erinevus elektrienergia müügi reguleeritud tariifide taseme ja elektribörsidel, eeskätt Powernexti börsil, täheldatud hinna vahel on selgelt konjunktuurse iseloomuga. CRE mitmetest arvamustest, mis pärinevad komisjoni menetluse algatamisele järgnenud perioodist, ilmneb, et see väide ei vasta tõele.
- (119) Prantsusmaa lisab, et elektrienergia börsihindade võtmine arvestuse aluseks ei ole asjakohane, kuivõrd suurem osa ettevõtte elektrienergia ostudest ei toimu börsi vahendusel ning Powernexti hinnad ei ole kujunenud välja majanduslike tingimuste alusel, mis määravad ostjate ja elektritootjate vaheliste tehingute reaalse olemuse. Komisjon leiab vastupidi, et Powernexti elektrienergia hinnad on aluseks turgudel tarnijate tehtavatele hinnapakkumistele.

Andmed, mis peegeldavad tarbijate valikut turul

- (120) Märkimisväärseks tuleb pidada asjaolu, et valdav enamik abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavatest tarbijatest on otsustanud jätkata standardtariifide kasutamist või kasutada kollaseid ja rohelisi tagasipöördumistariife. 30. juunil 2011, tagasipöördumistariifide kehtivuse lõpu kuupäeval märkis CRE, et kokku 4 907 000 mitte-kodutarbijast kasutas elektrienergia hankimiseks 4 202 000 standardtariife ja 7 220 tagasipöördumistariife. Aastatarbimises väljendatuna vahendati standardtariifidega 161 TWh (54,6 % mitte-kodutarbijate tarbimismahust) ja tagasipöördumistariifidega 75 TWh (25,4 %). Seega ulatub vabaturu tariifiga pakkumiste osakaal neli aastat pärast turu konkurentsile avamist vaid 20 protsendini.
- (121) Toodud analüüsi kinnitavad alternatiivsete elektritarnijate esitatud märkustes toodud andmed. Electrabeli toodud andmete kohaselt kasutab 90,4 % varem turuhindadega elektrienergiat ostnud tarbijatest tagasipöördumistariife. Electrabeli andmete põhjal on kogu tagasipöördumistariifide kehtimise ajal sellest saadav tarbijate keskmine kasu 11 eurot MWh kohta. Poweo märgib, et 2007. aastal kaotas ettevõtte elektrienergia tarnimise ja turustuskulusid silmas pidades keskmiselt 33–34 eurot MWh kohta ühe kollast tariifi kasutava kliendi pealt ja 26,6 eurot MWh kohta rohelist tariifi kasutava kliendi pealt.
- (122) Eelnevat silmas pidades jõudis komisjon järeldusele, et rohelisi ja kollaseid standardtariife ja tagasipöördumistariife kasutavate tarbijate kategooriate jaoks on tegemist majandusliku eelise andmisega.

Riiklikult sätestatud abi andmine riigi ressurssidest

- (123) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaldamiseks tuleb kindlaks teha, kas kõnealuste meetmete abil kasutati abi andmiseks riigi ressursse, seejuures

eeskätt riiklike ettevõtete ressursse riigiasutuste poolt vastu võetud või riigi nimel tehtud otsuste alusel.

- (124) Antud konkreetsel juhul on riigiga seostatavus ilmne, sest nii standardtariifide mehhanismi kui tagasipöördumistariifide mehhanismi on kehtestanud Prantsuse riik oma vastuvõetud õigusaktide ja eeskirjadega. Lisaks sellele on tariifide suurus iga tariifide kategooria jaoks kindlaks määratud ministri korraldusega. Seega on tegemist riiklike otsustega, mille mõjutamiseks ettevõtetel, kes on kohustatud neid täitma, ei ole mingeid võimalusi.

Standardtariifid

- (125) Standardtariife rahastatakse EDFi ja kohalike elektrijaotusettevõtete vahenditest, kes müüvad elektrienergiat oma klientidele vabalt turul kujunevatest hindadest madalama hinnaga. Tuleks analüüsida, kas nende ettevõtete ressursse võib käsitleda riigi ressurssidena.
- (126) Riik on EDFi kapitali enamuosanik. 31. detsembri 2010. aasta seisuga kuulus riigile 84,48 % kõnealusest kapitalist. Seega on EDFi näol tegemist riigi kontrolli all oleva ettevõttega. Tegemist on riigiettevõttega ja selle ressursside näol on seega tegemist riigi ressurssidega. Kui EDFi tarnib teatud tarbijale elektrienergiat, siis riigi kehtestatud õigusaktid ja eeskirjad kohustavad EDFi tarnima elektrienergiat madalama hinnaga kui turul kohaldatav hind, kusjuures sellega kasutatakse EDFi riikliku kontrolli all olevaid ressursse.
- (127) Menetluse avamise otsuses toodud ja mittevaidlustatud asjaoludest ilmneb, et kohalikke elektrijaotusettevõtteid on 168. Neist 144 on riiklikud ettevõtted või segaomandis olevad ettevõtted. Riiklike ettevõtete puhul on tegemist avalike ettevõtete, mida täiel määral kontrollivad kohalikud ametiasutused (näiteks kohalikud omavalitsused). Segaomandis olevad ettevõtted on äriühingud, mille kapitali enamuosalus kuulub riiklikele ametiasutustele, seega on nende ressursside näol tegemist riigi ressurssidega. Seega tegutsevad mainitud kohalikud elektrijaotusettevõtted vahetult riigi kontrolli all. Üheks kohalikuks jaotusettevõtte liigiks on EPIC (riiklik tööstus- ja kaubandusettevõtte). Nende puhul on tegemist riiklike ettevõtetega, mis on täielikult riigi omanduses ning nende ressursside näol on seega tegemist riigi ressurssidega.
- (128) Veel üheks kohalikuks elektrijaotusettevõtteks on näiteks ettevõtte *Electricité de Strasbourg*, mis on aktsiaselts, kelle enamusaktiivid kuuluvad EDFi ja kohalike omavalitsusasutuste ühisomandisse. Ka sellised ettevõtted tegutsevad täielikult riigi kontrolli all.

- (129) Ja lõpuks on teatud väiksem hulk kohalikke elektrijaotusettevõtteid (20 ettevõtet 168-st), mis on kooperatiivid või põllumajanduslikud elektriühingud, mille puhul on kõige keerulisem määratleda, kas nad tegutsevad riigi kontrolli all või mitte.

- (130) Võttes arvesse asjaolu, et EDF ise turustab valdava enamiku (ligikaudu 95 %) standardtariifiga tarnitavat elektrienergiast, ja seda, et ülejäänud turustajatest valdava enamik tegutseb samuti riigi kontrolli all, leiab komisjon, et võib järeldada, et asjaomaste rahaliste vahendite näol on peaaegu täiel määral tegemist riigi ressurssidega.
- (131) Kohalikud jaotusettevõtted ostavad enamikul juhtudel standardtariifiga edasimüüdavat elektrienergiat EDFilt riigi sätestatud tariifisüsteemi alusel, mida võib nimetada mitteriiklikele jaotusettevõtetele elektrienergia müümise tariifide süsteemiks. Kõnealuse süsteemi kohaselt on EDFil kohustus tarnida kohalikele elektrijaotusettevõtetele neile standardtariifiga elektrienergia müümiseks vajalik kogus elektrienergiat hinnaga, mis võimaldab neil tarnijatel müüa elektrienergiat edasi standardtariifiga, jäämata seejuures kahjumisse. Nende tarnijate pakutava tariifi rahastamine toimub seega EDFi vahenditest. Komisjon leiab seetõttu, et lõplikult pärinevad kõik standardtariifide süsteemi rahastamiseks kasutatavad ressursid riiklikelt ettevõtelt.
- (132) Komisjon ei jaga Prantsusmaa ametiasutuste seisukohta, mille kohaselt tagasipöördumistariifid ei ole seotud mingite eelarveliste või maksudest laekunud vahendite kasutamisega ning ei ole takistanud EDFil jääda kasumlikuks ettevõtteks, ega seisukohaga, mille kohaselt standardtariifid ja tagasipöördumistariifid (mis põhinevad otseselt viimastel), mis järgivad elektrituru põhinäitajaid ja EDFi tootmispargiga seotud kulusid, on elektrienergia õiglane hinnatase ja neid ei saa käsitleda EDF saamata kasumina, mis tuleb teiste vahenditega kompenseerida. On ilmselge, et ilma standardtariifideta oleksid hinnad, mida EDFi pakub oma klientidele, lähenenud alates 2004. aastast turgudel täheldatud kõrgematele hindadele, nii et EDFi ja kohalike elektrijaotusettevõtete kasumi vähenemine, mida tuleb kompenseerida, tähendab tegelikult Prantsuse riigi või ettevõtet kontrollivate riiklike asutuste kasumi vähenemist, mida tuleb teiste vahenditega kompenseerida.
- (133) Seega rahastatakse standardtariife riigi ressurssidest ja need tariifid on riigi kontrolli all.
- Tagasipöördumistariifid*
- (134) Nagu on märgitud põhjendustes 35 ja 36, toimub tagasipöördumistariifide rahastamine riigi kehtestatud kahe maksu abil.
- (135) Komisjoni tavapraktika kohaselt ⁽¹⁾, mis järgib Euroopa Kohtu asjakohast kohtupraktikat ⁽²⁾, on sellelaadsetest maksudest laekuva tulu näol tegemist riigi ressurssidega, kui samaaegselt on täidetud järgmised kolm tingimust:
- a) maksud on kehtestanud riik – antud juhul on tegemist sellise olukorraga, sest maksud on kehtestatud seadusega nr 2000-108;
- b) maksudest saadav tulu suunatakse riigi määratud asutusele – antud juhul on tegemist deposiitide ja hoiuste kassaga;
- c) maksudest saadavat tulu kasutatakse teatud ettevõtete toetamiseks vastavalt riigi kehtestatud eeskirjadele – antud juhul on tegemist sellise olukorraga, kui võrd maksudest saadavat tulu kasutatakse seaduse nr 2000-108 alusel nii, et sellest saavad lõpuks kasu riigi määratud kasutajad ulatuses, mille on kindlaks määranud riik.
- (136) Pärast *Preussen Elektra* kohtuasja, millele viitavad Prantsusmaa ametiasutused, on komisjonil tulnud oma otsustuspraktikas elektritariifide puhul mitmel korral analüüsida olukordi, kus riik on kehtestanud kõnealuste tariifide rahastamiseks maksu ja määranud kindlaks selle määrad. Nende rahaliste vahendite suunamiseks kasutatavate riiklike asutuste osas on komisjon teatud juhtudel tuvastanud riigi ressursside olemasolu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ⁽³⁾ ning teistel juhtudel tuvastanud, et tegemist ei ole selliste vahenditega, kui võrd kõnealused summad ei olnud seotud ühegi riigi loodud või riigi hallatava fondiga ⁽⁴⁾.
- (137) Antud juhul leiab komisjon lähtuvalt oma varasemast praktikast, et tagasipöördumistariifide rakendamise mehhanism, mille rakenduseeskirjad on kehtestanud riik, on otseselt seotud riigi ressursside kasutamisega. Elektriga varustamise avaliku teenuse maksu võib põhimõtteliselt käsitleda riigi kehtestatud maksuna, mille suunamine toimub riikliku ettevõtte, deposiitide ja hoiuste kassa vahendusel riigi kontrolli all.
- (138) Seega toimub tagasipöördumistariifide rahastamine riigi ressurssidest.
- Konkurentsi ja liikmesriikidevahelise kaubanduse kahjustamine*
- (139) Standardtariifide ja tagasipöördumistariifide näol on tegemist abimeetmetega, mida kohaldatakse kõikide Prantsusmaa majandussektorite ettevõtete suhtes eeldusel, et tegemist on elektritarbijatega. Tuhanded kõnealuseid

⁽¹⁾ Vt näiteks komisjoni otsust riigiabi N 161/04 kohta – Luhtunud kulud Portugalis (ELT C 250, 8.10.2005, lk 9) või hilisemat komisjoni otsust menetluses C 24/09 (ex N 446/08), Austria riigiabi energiamahukatele ettevõtetele rohelise elektri seaduse alusel (ELT L 235, 10.9.2011, lk 42).

⁽²⁾ Euroopa Kohtu 2. juuli 1974. aasta otsus kohtuasjas 173/73, Itaalia v. komisjon, EKL 1974, lk 709 ja 22. märtsi 1977. aasta otsus kohtuasjas 78-76, Steinike v. Saksamaa Liitvabariik, EKL 1977, lk 595.

⁽³⁾ Komisjoni 15. jaanuari 2002. aasta otsused nr N 826/01, Iirimaa – Alternative Energy Requirements I to IV ja nr N 553/01, Renewable Energy (ELT C 59, 6.3.2002).

⁽⁴⁾ 27. veebruari 2002. aasta otsus menetluses nr 661/99, Ühendkuningriik – Competitive Transition Charge (EÜT C 45, 19.2.2002). Taastuvatel energiaallikatel põhineva elektrienergia tootmisega kaasnevaid lisakulusid rahastati maksutaolise lõivuga „Competitive Transition Charge“, mida maksid tarbijad proportsionaalselt tarbitud elektrikogusele ja mille suuruse määras kindlaks riiklik asutus vastavalt kantud kuludele, kusi juures kõnealuste summade kasutamiseks ei olnud määratud riiklikku asutust (EÜT C 113, 14.5.2002).

tariife kasutavad Prantsusmaa tööstus- ja teenindussektori ettevõtted tegutsevad siseturul konkurentsile täielikult avatud turgudel, kus ei ole kehtestatud liikmesriikidevahelises kaubavahetuses erioigusi või piiranguid.

- (140) Nagu on juba rõhutatud menetluse algatamise ja laiendamise otsustes, on komisjon seisukohal, et kõnealused abimeetmed avaldavad ilmselget mõju konkurentsile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele, kuivõrd standardtariife ja tagasipöördumistariife kasutavate klientide majandustegevus on seotud liikmesriikidevahelise kaubavahetusega.

Järeldus riigiabi olemasolu kohta

- (141) Komisjon on seisukohal, et kollaste ja roheliste standardtariifide ning kollaste ja roheliste tagasipöördumistariifide näol on tegemist nende tariifide kasutajatele antava riigiabiga Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

VII. UUE ABIMEETME ÕIGUSPÄRASUS JA OLEMUS

- (142) Kummastki käesolevas menetluses käsitletavast tariifisüsteemist ei teatatud komisjonile enne rakendamist Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõike 3 kohaselt.
- (143) Kuigi reguleeritud standardtariifid kehtestati 1945. aastal – seega enne EÜ lepingu jõustumist – samaaegselt EDFi rajamisega ning neid kohaldati Prantsusmaal kogu elektrimonopoli kehtimise ajajärgu kestel, on siiski tegemist uute abimeetmetega ja mitte asutamislepingute eelsete abimeetmetega. Konkreetseid otsuseid, millega standardtariife muudeti nii absoluutses kui ka suhtelises tähenduses teiste tariifide suhtes, tehti igal aastal. Lisaks sellele on tariifide hinnataseme iga-aastastele kindlaksmääramise otsustele omane teatav suvalisus ning EÜ asutamislepingute eelsete sätteid enam ei kohaldata. Kuigi põhjenduses 21 toodud reguleeritud tariifide kindlaksmääramise üldpõhimõtted on sätestatud õigusaktides ja kohaldamisseeskirjades, mis pärinevad vaieldamatult EÜ asutamislepingu järgsest perioodist, näitavad põhjendustes 112–114 osutatud CRE järjestikused arvamused, et tariifide suuruse kindlaksmääramiseks tehtud iga-aastased otsused ei lähtu tingimata elektrienergia tarnimisega seotud kulude katmise loogikast.
- (144) Seega on kahe käesolevas menetluses käsitletava tariifisüsteemi näol, millest komisjonile ei ole teatatud, tegemist ebaseaduslike meetmetega.

VIII. MEETMETE HINDAMINE – ABI SISETURUGA KOKKUSOBIVUS

- (145) Nagu komisjon järeldas oma menetluse alustamise otsuses, ei ole antud juhul võimalik kohaldada Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõiget 2 ja lõike 3 punkte a, b ja d.

- (146) Samuti on komisjon vastupidiselt mõnele huvitatud kolmandatele isikutele jätkuvalt seisukohal, et ei ole võimalik kohaldada üldist majandushuvi esindavaid teenuseid käsitlevat Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõiget 2. Vastab tõele, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi nr 2003/54/EÜ (mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/72/EÜ)⁽¹⁾ artikli 3 lõige 2 määratleb võimalike üldist majandushuvi esindavate teenuste osutajadena üksnes elektrisektori ettevõtted. Kuid antud juhul ei ole abi saajateks mitte elektrisektori ettevõtted, vaid klientetevõtted, kes ei osuta mitte mingil viisil üldist majandushuvi esindavaid teenuseid.

- (147) Ainukeseks aluseks tunnistada kõnealused abid siseturuga kooskõlas olevateks võiks olla Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkt c, milles on sätestatud, et: „Siseturuga kokkusobivaks võib pidada: (...) abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega (...)”.

- (148) Menetluse alustamise ja laiendamise otsustes väitis komisjon, et kõnealuseid abimeetmeid ei saa pidada lubatavaks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 artikli 3 punkti c kohaldamist selgitavate suuniste ja raamdokumentide põhjal. Antud juhul ei ole käesoleva menetluse raames vaadeldavate, reguleeritud tariife kohaldavaid sätteid hõlmavate abimeetmete osas pretsedente komisjoni varasemas praktikas. Kõnealuseid tariife kohaldatakse tuhandete ettevõtete suhtes ja need on seotud laialdaste abimeetmetega, mis ei ole võrreldavad komisjoni varasemast otsustuspraktikast tulenevate eeskirjadega või mis on konsolideeritud spetsiifilistesse instrumentidesse või raamistikesse. Valdkondades, mille kohta ei ole vastu võetud mitmesuguseid üksikasjalikke instrumente, mis on seotud abimeetmete kokkusobivuse hindamisega, ei saa välistada, et teatav abi võib rahuldada Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis c sätestatud tingimusi.

- (149) Seetõttu tuleb arvesse võttes Prantsusmaa poolseid käesoleva menetluse raames võetud kohustusi, välja selgitada, kas käesoleva menetluse objektiks olevad riigiabid toetavad ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamist, kas need on vajalikud turu kõrvalekallete kõrvaldamiseks ning kui see peaks osutama tõeseks, siis kas need meetmed on proportsionaalsed ja ei mõjuta kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

⁽¹⁾ ELT L 211, 14.8.2009, lk 55. Artikli 3 lõikes 2 on sätestatud, et „Liikmesriigid võivad asutamislepingu asjakohaseid sätteid, eelkõige artiklit 86 täielikult arvesse võttes ja üldist majandushuvi silmas pidades kehtestada elektrisektori ettevõtjatele avalike teenuste osutamise kohustused, mis on seotud turvalisusega, sealhulgas varustuskindlusega, tarnete korrapärasuse, kvaliteedi ja hinnaga ning keskkonnakaitsega, sealhulgas energiatõhusus ja kliimakaitse. Need kohustused peavad olema selgelt määratletud, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja kontrollitavad ning tagama EL elektritootjatele võrdse juurepääsu liikmesriikide tarbijaskonnale.”

Ühist huvi pakkuv eesmärk

- (150) Elektriturgude täieliku liberaliseerimise saavutamine on ühist huvi pakkuv eesmärk, mida Euroopa Liidu institutsioonid on rõhutanud oma tegevuses ja vastava pädevuse ulatuses.
- (151) Komisjon on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel tunnistanud siseturuga kokkusobivaks ajaliselt piiratud riigibasisid, mille eesmärgiks on tagajärjeks on toetada ja soodustada elektrituru vabastamise protsessi reaalsel õnnestumisel, kui üksnes turumehhanismidest ei piisa selle eesmärgi saavutamiseks, sealhulgas ka juhul, kui sellised meetmed on seotud turgu valitsevate ettevõtetega, kellel on riiklikul turul eelistatud seisund⁽¹⁾. Samuti tuleb kontrollida, kas kõnealused abid võivad soodustada kõnealuse turgude liberaliseerimise õnnestumist, millest lõplikud kasusaajad on elektrienergia tarbijad.
- (152) Prantsusmaa ametiasutused võtsid 12. jaanuaril 2012 kohustuse lõpetada reguleeritud tariifide kohaldamine 2015. aastal, kusjuures üleminekutariifid kaotati juba 2011. aasta juunis. Võttes arvesse abi ajutist iseloomu ja ajalist piiratust, võib riigiabi soodustada järkjärgulist üleminekut tõeliselt konkurentsipõhisele turule tingimustel, mida võib pidada vastuvõetavateks, võttes arvesse Prantsusmaal enne turgude avanemist väljakujunenud olukorda ning arvestades kõikide konkreetset juhul esinevate asjaoludega, ning aidata kaasa ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisele.

Turu kõrvalekalded – abi vajalikkus

- (153) Reguleeritud tariife on Prantsusmaal kohaldatud kogu elektrienergia tootmise, transpordi ja jaotamise monopoli perioodi kestel. Kõnealuste tariifide olemasolu ja nende säilimine pärast elektrituru täielikku avanemist alates 1. jaanuarist 2004 äritarbijate jaoks ja alates 1. jaanuarist

⁽¹⁾ Oma 2001. aasta teatises „Luhtunud kuludega seotud riigiabi analüüsimise meetodika“ (vastu võetud 26. juulil 2001 ja liikmesriikidele edastatud 6. augusti 2001. aasta kirjaga SG (2001) D/290869) teatas komisjon:

„Tugevalt piiratud konkurentsi järkjärguline asendamine tegeliku konkurentsi EMPs peab toimuma vastuvõetavatel majanduslikel tingimustel, mille puhul arvestatakse elektritööstuse eripära. (...) Abikõlblike luhtunud kulude võimaldab vastava riigiabi andmise eesmärk on soodustada elektritööstuse kohanimist konkurentsil põhineva elektriturguga. Komisjon võib selleks antava abi heaks kiita niisuguses ulatuses, et abi andmisest saadav kasu tasakaalustaks konkurentsimoonutuse, kuna võimaldab saavutada ühise eesmärgi, mida turujõud saavutada ei suuda. Konkurentsi moonutamine, mis tuleneb abi andmisest elektritööstusele eesmärgiga soodustada ta siirdumist enam-vähem suletud turult osaliselt liberaliseeritud turule, ei saa olla vastuolus ühiste huvidega, kui abi andmise kestus ja mõju on piiratud, kuna elektrituru liberaliseerimine vastab asutamislepingu artikli 2 ja artikli 3 lõike 1 punkti t kohaselt ühisturu üldhuvidele ja on üks siseturu kujundamise meetmetest.“

2007 kõikide tarbijate jaoks, vastab tarbijate kaitse loogilisele põhimõttele turul, kus valitsevat seisundit omab üks tarnija. Reguleeritud tariifide, nende struktuuri ja hinnataseme näol on Prantsusmaal tegemist EDFi järkjärgult kaduva monopoli ajajärgu pärandiga, mille eesmärgiks on mitte võimaldada EDFil saada ülemäärast kasumit liiga kõrgete tariifide abil, mida ta saaks kehtestada tarnijana, kes on suuteline säilitama märkimisväärse jaeturu turuosa veel pika perioodi vältel pärast elektrituru avanemist. Samas on Prantsusmaa ametiasutuste soov vältida EDFi võimalikke ülemäärastel kõrgeid tariife toonud kaasa Prantsusmaa elektrienergia tarbijatele suhtes kohaldatava abimeetme.

- (154) Põhjendustes 48–52 kirjeldatud Prantsusmaa turu eripärase struktuuri tõttu oli EDF turgude avanemise hetkel peaaegu täielikult monopoolses seisundis, mis andis talle täiel määral vabad käed jaehindade kehtestamiseks Prantsusmaa elektriturul. Sellises olukorras võib hindade kehtestamise vabaduse piiramine reguleerivate meetmete esialgse säilitamise teel olla põhjendatud Prantsusmaa turu eriolukorra ja tingimuste tõttu.
- (155) Võttes arvesse, millise ulatusega on mittekõrvaldatavat laadi konkurentsieelised, mille on andnud ja annab sellele ettevõttele senini tuumaenergial põhineva elektrienergia tootmisparki, mida on üksikasjalikumalt kirjeldatud põhjendustes 48–50, ei saa loota, et vaid uut turule saabujatel põhinev konkurents võimaldaks tekitada optimaalsed konkurentsitingimused elektrienergia tarnimise teenuse valdkonnas. Ilma muude struktuursete meetmeteta ei oleks vaid ülemäärastel kõrgete hinnatasemetel järelkontrollist piisanud selleks, et tagada turgude optimaalne toimimine muuhulgas uute ettevõtete turule sisenemise kaudu. Vastupidi, täielik tariifide vabastamine oleks võinud kaasa tuua EDFi eriolukorra põlistamise, kuivõrd sel ettevõttel oli piisavalt finantsvahendeid oma konkurentide tõrjumiseks või selleks, et säilitada sellised tulud, mis võimaldaksid tal suurendada oma tootmisvahendite parki ja muuta seda mitmekesisemaks nii Prantsusmaa osas kui kogu siseturu ulatuses.

- (156) Lisaks sellele tuleb kõnealuseid turu kõrvalekaldeid analüüsida ka abi saajate seisukohalt. Mitmed ettevõtted ja eeskätt suuremad tarbijad on teinud oma otsused eeskätt investeerimise valdkonnas, võttes arvesse elektrienergia seotud prognoositavaid kulusid selliste tariifide alusel, mis põhinevad eeskätt tuumaelektrijaamade keskmistel kulutasemetel ja mitte kõikumisel hindadel, mis sõltuvad fossiilkütuse ja CO₂ hindadest, mis on suurel määral aluseks vabaturu hinna kujunemisele. Liialt järsk üleminek ühelt hinnasüsteemilt teisele, mis toob kaasa keskmise hinna ülemäärastel järsu tõusu, võib tekitada

olulisi raskusi paljudele ettevõtetele, mille elektrit tarbivatesse seadmetesse paigutatud kapital on lühikeses plaanis väikese paindlikkusega. Selgelt ajalisel piiritletud üleminekuajaperioodi kehtestamine tundub seetõttu asjakohasena.

- (157) Käesoleva menetluse objektiks olevate tariifidega seotud abi võib antud konkreetset olukorda arvestades pidada vajalikuks selleks, et panna piir mainitud turu kõrvalekaldele. Prantsusmaa elektrituru reformiga seotud pakkumise mitmekesistamisest saadav kasu abi saajate jaoks võimaldab muuta kõnealuste abi saajate tootmiskapitali kohasemaks turusignaalidele, mis on vähem moonutatud EDFi domineerimise tõttu, parandades seeläbi tingimusi nende majandustegevuse arendamiseks, mis ongi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c sätete eesmärk.

Abi proportsionaalsus

- (158) Samal õiguslikul alusel loetakse teatud tingimustel, eeskätt abi andmise ajalise piiritlemise korral, abi saajate jooksvaid energiakulusid vähendavad tegevustoetused, millega ei kaasne vastuteeneid ja millel ei ole abi saajate tegevust suunavat mõju, siseturuga kokkusobivaks juhul, kui tegemist on nende kuludega seotud maksude vähendamise ja kui abi puudumine tooks kaasa tootmis- kulude olulise suurenemise asjaomastes sektorites ⁽¹⁾.
- (159) Nii standardtariifide süsteemis kui ka tagasipöördumistariifide süsteemis on käesoleva menetlusega hõlmatud perioodil toimunud regulaarne tariifide tõstmine, mis toimus ka siis, kui turuhinnad alates 2009. aastast langesid. Põhjendustes 113 ja 114 toodud CRE otsustest ilmneb, et see üldine tariifide tõus on muuhulgas toonud kaasa, seejuures eriti selgelt pärast 2009. aastat, turuhindadega võrreldes suuremaid eelseid saanud ettevõtete arvu vähenemise.
- (160) 15. septembri 2009. aasta kirjaded ilmneb, et järkjärguline üleminek toimub kuni 2015. aastani. Lisaks sellele võimaldavad Prantsusmaa kohustused turu valitsevate ettevõtjate toodetud tuumaenergia reguleeritud juurdepääsu hinna külmutamise osas 2012. ja 2013. aastal ja selle hinna kindlaksmääramine vastavalt seadusele nr 2010-1488, millega kehtestatakse ühelt poolt elektrituru uus korraldus, ning teiselt poolt reguleeritud tariifide tõus igal aastal kuni 2015. aastani ning seejärel nende kadumine, tagada mõistlikus perspektiivis elektri müügihindade vastavuse turuhindadele või vähemalt nende hindade jätkuva tõusu.
- (161) Süsteem, mis võimaldab tagada reguleeritud tariifide järkjärgulise tõusu ja seejärel nende tariifide kaotamise, soodustab üleminekut turuhindadele süsteemis, kus turu kõrvalekaldeid leevendatakse õigusaktidega kehtestatud meetmega, mis soodustab tegeliku konkurentsi väljakujunemist, hõlmates juurdepääsu EDFi tootmisvahendite pargil põhinevale tarnimissüsteemile. Abi, mille suurus järkjärgult väheneb ja mis võimaldab abi saajatest ette-

võtetal kohandada oma tootmisvahendeid hinnaskaalal, mille aluseks on uute turutingimuste põhjal reguleeritud tariifid, võib pidada proportsionaalseks.

- (162) Sellistel tingimustel leiab komisjon, et abi, mis tuleneb käesoleva menetluse objektiks olevate tariifide olemasolust, võib pidada proportsionaalseks.

Ühiste huvidega vastuolus oleva meetme kaubavahetust kahjustav toime

- (163) Kõnealused meetmed on seotud sadade tuhandete elektrienergia tarbimiskohtadega ja sellest tulenevalt tuhandete abi saajatega, kes ostavad elektrienergiat standardtariifidega ja tagasipöördumistariifidega täielikult avatud elektriturule ülemineku perioodil. Kuigi käesoleva menetluse objektiks olevad abimeetmed on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt valikulised, ei ole need abimeetmed mingil kujul suunatud konkreetsetele abisaajatele ega konkreetsetele majandussektoritele. Meetmed, mis on vähem suunatud teatud abisaajate kategooriatele, nagu kõnealused meetmed, võivad olla konkurentsi vähemal määral piiravad kui valikulisemad meetmed.
- (164) Komisjon leiab muuseas, et komisjoni ja Prantsusmaa vahel 2009. aasta septembris ja 2012. aasta jaanuaris toimunud kirjavahetuses seatud tingimusi on arvesse võetud. Kaks olulist punkti, Prantsusmaa elektrituru põhjaliku reformi käivitamine, mis hõlmab eeskätt EDFi konkurentide reguleeritud juurdepääsu turu valitseva ettevõtja toodetud tuumaenergiale, ning roheliste ja kollaste reguleeritud tariifide kaotamine, on sätestatud seaduses nr 2010-1488.
- (165) Komisjoni hiljutisest otsustuspraktikast energeetika valdkonnas tuleneb, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c pakutava õigusliku aluse põhjal võib komisjon abi siseturuga kokkusobivuse üle otsustamisel võtta arvesse kasu, mis seisneb konkurentsi-tingimuste paranemises teatud konkreetsetel turul, kus abi saajad tegutsevad ⁽²⁾. Antud konkreetsetel juhul tuleb pidada otstarbekaks võtta arvesse elektrienergia turu jaoks tekkivat prognoositavat kasu, mis tuleneb Prantsusmaa poolsetest käesoleva menetluse käigus võetud kohustustest.
- (166) Esimesed täheldatud tulemused elektrienergia ostmisel turu valitsevat seisundit omava ettevõtja toodetud tuumaenergiale reguleeritud juurdepääsu kasutades näitavad nõudlust suurusjärgus 60 TWh. Kokku on taotlenud reguleeritud juurdepääsu turu valitsevat seisundit omava ettevõtja toodetud tuumaenergiale 32 alternatiivset tarnijat ja nende taotlused on täiel määral rahuldatud. Võttes arvesse Prantsusmaa elektrituru struktuurseid eripärasid, mida on kirjeldatud põhjendustes 48 kuni 52, annavad need esimesed tulemused tunnistust turu

⁽¹⁾ Keskkonnakaitseks antavat riigiabi käsitlevad ühenduse suunised (ELT C 82, 1.4.2008, lk 1), peatükk IV, punktid 153–154.

⁽²⁾ SA.31953 (11/N) – Construction of a LNG Terminal in Swinoujsciu (ELT C 361, 10.12.2011), SA 30980 (11/N) Construction of interconnection and cross-border power line between Poland and Lithuania (ELT C 79, 12.3.2011), SA.29870 (N 660/09) Aid to PGNiG for underground gas storage (ELT C 213, 6.8.2010).

jätkuvast avanemisest, mis võimaldab tekkida konkurentsil, mis ei oleks olnud võimalik ilma Prantsusmaa võetud kohustusteta turgu valitsevat seisundit omava ettevõtja toodetud tuumaenergiale juurdepääsu tagamisel, mis võib ulatuda kuni 25 protsendini EDFi toodangust. Mitte ühelgi alternatiivsel tarnijal ei ole võimalik omandada nii lühikese ajavahemiku jooksul turgu valitsevat seisundit omava ettevõtjaga sama ulatusega tootmisvahendeid. Prantsusmaa võetud täiendavad kohustused, mis hõlmavad turgu valitsevat seisundit omava ettevõtja toodetud tuumaenergiale reguleeritud juurdepääsu hinnataseme külmutamist kuni selle hinna arvestamise meetodikat kindlaks määrava dekreeði jõustumiseni ning sellega seoses selle hinnataseme eeldatavat reaalselt vähenemist, peaksid kiirendama liikumist enam konkurentsile rajaneva turu suunas. Kuivõrd tegemist on viimase sellise perioodiga, nagu on rõhutatud konkurentsi ja energetika valdkonna eest vastutavate volinike 15. septembri 2009. aasta kirjas, on mainitud reguleeritud juurdepääsu jaoks kavandatud tehnilised meetmed mitmes osas lõpliku iseloomuga. Edaspidi tuleb ette näha, et meetde, millega määratakse kindlaks juurdepääsuhinna arvestamise meetodika, esitakse komisjonile projekti staadiumis eelneva heakskiidu saamiseks. Seejuures kontrollib komisjon eeskätt, kas kõnealune meetodika on objektiivne, põhineb üldiselt tunnustatud ja kinnitatud raamatupidamis põhimõtetel ja võimaldab määrata kindlaks hinna sellisel tasemel, mis teeb võimalikuks reaalse konkurentsi väljaarendamise turul.

- (167) Komisjon on seisukohal, et seadusega nr 2010-1488 käivitatud reform avaldab soodsat mõju Euroopa siseturule, soodustades uute konkureerivate ettevõtete turule sisenemist ja aktiivsete ettevõtete turul püsimist. Reguleeritud juurdepääs tuumaenergiale maksimaalselt 100 TWh ulatuses peaks toetama samaaegselt turgude liitumist Euroopa Liidu piires ja turgudevaheliste ühenduste loomist ning konkurentsi arengut, avaldades survet hindadele Prantsusmaal ja teistes liikmesriikides.
- (168) Kokkuvõttes võib öelda, et eelised, mida antakse elektrienergia tarnimise turule, mille avanemise õnnestumine on Euroopa siseturu prioriteet, kaaluvad üles teatavad kindlalt negatiivsed mõjud konkurentsi ja liikmesriikidevahelise kaubanduse jaoks, mis on samas piiratud, kuivõrd põhjendustes 101 kuni 106 ja 139 kuni 140 kirjeldatud meetme valikulisus on väike. Eelnevat silmas pidades ei kahjusta standardtariifide ja tagasipöördumistariifide kehtestamises seisnev riigiabi kaubavahetust määral, mis oleks vastuolus Euroopa Liidu ühiste huvidega, ja vastab seega Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis c sätestatud tingimusele.

IX. KOKKUVÕTE

Komisjon leiab, et Prantsusmaa on vaadeldavat abi rakendanud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõike 3 sätteid rikkudes. Samas, võttes arvesse, et kõnealune abi on ajutine iseloomuga ja seotud Prantsusmaa elektrituruga avanemisega ning et sellega seoses on võetud kohustus viia läbi Prantsusmaa elektrienergia tarnimise turu põhjalik reform, leiab komisjon, et see abi ei ole kahjustanud ega kahjusta kaubavahetust määral,

mis oleks vastuolus ühiste huvidega Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c tähenduses, pidades seejuures silmas käesoleva otsuse artiklites 1–4 sätestatud tingimusi,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Prantsusmaa rakendatud abimeede, mis hõlmab elektrienergia müügi reguleeritud tariife (niinimetatud rohelised ja kollased tariifid) ja turu kohandamise üleminekutariife suurte ja keskmise suurusega elektritarbijate jaoks, on siseturuga kokkusobiv, kui artiklis 2 sätestatud tingimustest ei tulene teisiti.

Artikkel 2

Prantsusmaa rakendab turgu valitsevate ettevõtjate olemasolevates tuumaelektrijaamades toodetud tuumaenergiale reguleeritud juurdepääsu mehhanismi, mis seisneb ettevõtte *Electricité de France* kohustamises müüa ajavahemikul kuni 31. detsembrini 2025 oma konkurentidele elektrienergia jaeturul reguleeritud hinnaga maksimaalselt 100 TWh suurune osa toodetud tuumaenergiapõhisest elektrienergiast. Turgu valitsevate ettevõtjate toodetud tuumaenergiale reguleeritud juurdepääsu hinna tase vaadatakse läbi igal aastal ja see peegeldab elektrienergia tootmise majandustingimusi mehhanismi rakendamise perioodil. Turgu valitsevate ettevõtjate toodetud tuumaenergiale reguleeritud juurdepääsu hinna tase ei või olla kõrgem kui 42 eurot MWh kohta ja see saab tõusta vaid pärast selle kindlaksmääramiseks kasutatavat meetodikat kinnitava meetme jõustumist. Kõnealune meetde esitatakse komisjonile projekti staadiumis eelneva heakskiidu saamiseks.

Prantsusmaa lõpetab mis tahes seni säilinud riigiabi andmise, mis seisneb turu kohandamise reguleeritud üleminekutariifide kohaldamises suurte ja keskmise suurusega tarbijate jaoks, ja loobub mis tahes samalaadse meetme rakendamisest.

Prantsusmaa pärast 2012. aasta suve tehtud otsused reguleeritud tariifide kohta võimaldavad vähendada võrreldes 2012. aastaga ja seejärel igal järgmisel aastal võrreldes eelmise aastaga erinevust kantud kogukulude ja reguleeritud tariifi vahel.

Prantsusmaa lõpetab hiljemalt 31. detsembril 2015 mis tahes riigiabi andmise, mis tuleneb reguleeritud tariifide kohaldamisest elektrienergia müümisel suurte ja keskmise suurusega tarbijatele, ja loobub mis tahes samalaadse meetme rakendamisest.

Artikkel 3

Prantsusmaa teatab komisjonile kahe kuu jooksul alates käesolevast otsusest teatamisest selle otsusega vastavuse saavutamiseks võetud või kavandatavatest meetmetest.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud Prantsuse Vabariigile.

Brüssel, 12. juuni 2012

Komisjoni nimel
asepresident
Joaquín ALMUNIA

V

(Teated)

HALDUSMENETLUSED

EUROOPA KOMISJON

Projektikonkurss EAC/S01/13 – Programm „Aktiivsed noored” 2007–2013

(2012/C 398/06)

SISSEJUHATUS

Käesolev projektikonkurss põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. novembri 2006. aasta otsusel nr 1719/2006/EÜ, ⁽¹⁾ millega kehtestatakse programm „Aktiivsed noored” perioodiks 2007–2013, edaspidi programm „Aktiivsed noored”. Projektikonkursi täpsed tingimused võib leida programmi „Aktiivsed noored” (2007–2013) juhendist, mis on avaldatud Euroopa veebisaidil (vt punkt VIII). Programmijuhend on käesoleva projektikonkursi lahutamatu osa.

I. Eesmärgid ja prioriteedid

Programmi „Aktiivsed noored” loomise otsuses sätestatud üldeesmärgid on järgmised:

- edendada noorte inimeste kodanikuaktiivsust üldiselt, aga eelkõige nende Euroopa kodaniku aktiivsust;
- kujundada noorte inimeste seas solidaarsust ja edendada sallivust, eelkõige eesmärgiga tugevdada Euroopa Liidu sotsiaalset ühtekuuluvust;
- tugevdada eri maade noorte üksteisemõistmist;
- panustada noorsootegevuse tugisüsteemide kvaliteedi ja kodanikuühiskonna organisatsioonide noorsooalase võimekuse arendamisse;
- edendada Euroopa noorsooalast koostööd.

Kõnealuseid üldeesmärke rakendatakse projekti tasandil, võttes arvesse järgmisi püsivaid prioriteete:

- Euroopa kodakondsus;
- noorte inimeste osalemine;
- kultuuriline mitmekesisus;
- väiksemate võimalustega noorte kaasamine.

Lisaks eespool nimetatud püsivatele prioriteetidele võib programmile „Aktiivsed noored” määrata aastased prioriteedid ja teha need teatavaks komisjoni, täitevasutuse ja riiklike büroode veebisaitidel.

2013. aasta prioriteedid on järgmised:

- projektid, mille eesmärk on Euroopa kodanike aasta kontekstis edendada teadlikkust ELi kodakondsusest ja sellega kaasnevatest õigustest;

⁽¹⁾ ELT L 327, 24.11.2006, lk 30.

- projektid, mille eesmärk on edendada 2014. aasta Euroopa valimistel osalemist ja mis seega võimaldavad noortel käituda aktiivse ja teadliku kodanikuna;
- projektid, millega võideldakse noorte tööpuuduse vastu ja projektid, millega edendatakse töötute noorte liikuvust ja aktiivset osalemist ühiskonnaelus;
- projektid, mis käsitlevad vaesuse ja tõrjutuse küsimust ja parandavad noorte teadlikkust ja pühendumust nende probleemide lahendamisele, et saavutada kaasavam ühiskond. Siinjuures pannakse erilist rõhku noorte sisserännanute, puudega noorte ja vajaduse korral roma noorte kaasamisele;
- projektid, mis on suunatud noorte algatusvõime, loovuse ning ettevõtlikkuse ja tööalase konkurentsivõime edendamisele, eelkõige noortealgatuste kaudu;
- projektid, mis on suunatud tervisekäitumise edendamisele, eelkõige vabaühutegevuse ja kohaliku tasandi spordi edendamise kaudu, aidates seeläbi edendada tervislikku eluviisi ja kiirendada noorte sotsiaalset kaasatust ja aktiivset osalemist ühiskonnaelus.

II. Programmi „Aktiivsed noored” ülesehitus

Programmi „Aktiivsed noored” eesmärkide saavutamiseks nähakse ette viis allprogrammi.

Käesolev projektikonkurss hõlmab toetust allpool loetletud allprogrammidele ja allmeetmetele.

Allprogramm 1 – Euroopa Noored

- *Allmeede 1.1* – noorsoovahetused (kestusega kuni 15 kuud): noorsoovahetused pakuvad eri riikide noorte rühmadele võimalust kohtuda ja teineteise kultuure tundma õppida. Rühmad plaanivad üheskoos omavahelisi noorsoovahetusi mõlemale poolele huvi pakkival teemal.
- *Allmeede 1.2* – noorsooalgatused (kestusega 3 kuni 18 kuud): noorsooalgatuste meetmega toetatakse kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil väljatöötatud rühmaprojekte. Samuti toetatakse sellega eri riikide sarnaste projektide võrgustamist, et selle kaudu tugevdada nende Euroopa mõõdet ning parandada noorte inimeste koostööd ja nendevahelist kogemuste vahetust.
- *Allmeede 1.3* – noorte demokraatia projektid (kestusega 3 kuni 18 kuud): selle allmeetmega toetatakse noorte osalemist demokraatias nii kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil.

Allprogramm 2 – Euroopa Vabatahtlik Teenistus

Allprogrammiga toetatakse noorte osalemist eri vormis vabatahtlikus tegevuses nii Euroopa Liidus kui väljaspool seda. Selles allprogrammis osalevad noored võtavad iseseisvalt või rühmadena osa mittetulunduslikust tasustamata vabatahtlikust tegevusest välismaal (kestusega kuni 24 kuud).

Allprogramm 3 – Noored maailmas

- *Allmeede 3.1* – koostöö Euroopa Liidu naaberriikidega (kestusega kuni 15 kuud): selle allmeetmega toetatakse projekte partneritest naaberriikidega, nimelt noorsoovahetusi ja noorsooalaseid koolitus- ja võrgustamisprojekte.

Allprogramm 4 – Noorte tugisüsteemid

- *Allmeede 4.3* – noorsootöö aktivistide ja noorteorganisatsioonide koolitus ja võrgustamine (kestusega 3 kuni 18 kuud): selle allmeetmega toetatakse eelkõige kogemuste ja heade tavade vahetust, aga samuti tegevusi, millest võivad lähtuda pikaajalised kvaliteetprojektid ning partnerluste ja võrgustike loomine.

Allprogramm 5 – toetus Euroopa noortealasele koostööle

- *Allmeede 5.1* – noorte inimeste ja noortepoliitika eest vastutajate kohtumised (kestusega 3 kuni 9 kuud): selle allmeetmega toetatakse noorte inimeste, noorsootöötajate ja noortepoliitika eest vastutajate koostööd, seminare ja struktureeritud dialoogi.

III. Nõuetele vastavad taotlejad

Taotlusi võivad esitada:

- mittetulunduslikud ja valitsusvälised organisatsioonid;
- kohalikud ja piirkondlikud avalik-õiguslikud asutused;
- mitteametlikud noorterühmitused;
- noorte valdkonnas Euroopa tasandil tegutsevad organisatsioonid;
- rahvusvahelised mittetulundusorganisatsioonid;
- noorte-, spordi- või kultuuriüritusi korraldavad tulundusorganisatsioonid.

Taotlejad peavad olema seaduslikult registreeritud ühes programmi osalisriikidest või idapartnerluses osalevates naaberriikides või Lääne-Balkanil.

Mõned allprogrammid on siiski suunatud kitsamale kandidaatide ringile. Seetõttu on taotlejate abikõlblikkus määratletud programmijuhendis iga allprogrammi/allmeetme kohta eraldi.

IV. Abikõlblikud riigid

Programm on avatud järgmistele riikidele:

- a) ELi liikmesriigid;
- b) EFTA riigid, kes on EMP lepingu osalised, vastavalt kõnealuse lepingu sätetele (Island, Liechtenstein ja Norra);
- c) kandidaatriigid, kes saavad abi ühinemiseelsest strateegiast, vastavalt nende riikidega Euroopa Liidu programmides osalemiseks sõlmitud raamlepingute üldpõhimõtetele, -tingimustele ja -eeskirjadele (Türgi ja Horvaatia);
- d) Šveits;
- e) kolmandad riigid, kes on sõlminud Euroopa Liiduga noortevaldkonda käsitlevad lepingud.

Mõned allprogrammid on siiski suunatud kitsamale riikide ringile. Seetõttu on riikide abikõlblikkus määratletud programmijuhendis iga allprogrammi/allmeetme kohta eraldi.

V. Valikukriteeriumid

i) Allmeetmed 1.1, 1.2, 3.1, 4.3 ja allprogramm 2:

- asjakohasus programmi eesmärkide ja prioriteetide seisukohast (30 %)
- projekti ja väljapakutud meetodite kvaliteet (50 %)
- osalejate ja korraldajate profiil (20 %)

ii) Allmeede 1.3:

- asjakohasus programmi eesmärkide ja prioriteetide seisukohast (30 %)
- teemakontseptsiooni kvaliteet (20 %)
- projekti ja väljapakutud meetodite kvaliteet (30 %)
- osalejate ja korraldajate profiil ja arv (20 %)

iii) Allmeede 5.1:

- asjakohasus programmi eesmärkide ja prioriteetide seisukohast (20 %)
- asjakohasus ELi noortepoliitika eesmärkide seisukohast (20 %)
- projekti ja väljapakutud meetodite kvaliteet (40 %)
- osalejate ja korraldajate profiil ja arv (20 %)

VI. Eelarve ja kestus

Programmi kogueelarve ajavahemikuks 2007–2013 on 885 miljonit eurot. Aastaeelarve maht sõltub eelarvepädevate institutsioonide otsusest.

2013. aasta kavandatav eelarve järgmistele allprogrammidele ja allmeetmetele

Allmeede 1.1	Noorsoovahetused	39 691 270
Allmeede 1.2	Noorsooalgatused	14 794 500
Allmeede 1.3	Noorte demokraatiaalased projektid	9 151 000
Allprogramm 2	Euroopa Vabatahtlik Teenistus	70 156 580
Allmeede 3.1	Koostöö Euroopa Liidu naaberriikidega	14 082 560
Allmeede 4.3	Noorsootöö aktivistide ja noorteorganisatsioonide koostöö ja võrgustamine	21 749 750
Allmeede 5.1	Noorte ja noortepoliitika eest vastutavate isikute koostöö	9 539 340

VII. Taotluste esitamise tähtajad

Taotlused tuleb esitada projekti alguse kuupäevale vastavaks tähtajaks. Riiklikule büroole esitatud projektidel on aastas kolm taotlemistähtaega:

Projektid, mis algavad vahemikus	Taotlemistähtaeg
1. mai–31. oktoober	1. veebruar
1. august–31. jaanuar	1. mai
1. jaanuar–30. juuni	1. oktoober

Täitevasutusele esitatud projektidel on aastas kolm taotlemistähtaega:

Projektid, mis algavad vahemikus	Taotlemistähtaeg
1. august–31. detsember	1. veebruar
1. detsember–30. aprill	3. juuni
1. märts–31. juuli	3. september

VIII. Lisateave

Lisateavet saab programmi „Aktiivsed noored” juhendist järgmistel veebisaitidel:

<http://ec.europa.eu/youth>

http://eacea.ec.europa.eu/youth/index_en.htm

KONKURENTSIPOLIITIKA RAKENDAMISEGA SEOTUD MENETLUSED

EUROOPA KOMISJON

Elteatis koondumise kohta

(Juhtum COMP/M.6788 – Goldman Sachs/TPG/Barclays/Kew Green)

Võimalik lihtsustatud korras menetlemine

(EMPs kohaldatav tekst)

(2012/C 398/07)

1. 13. detsembril 2012 sai komisjon nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004⁽¹⁾ artiklile 4 vastava teatise kavandatava koondumise kohta, mille raames ettevõtjad Goldman Sachs Group, Inc. („Goldman Sachs”, Ameerika Ühendriigid), TPG Lundy Co L.P. („TPG”, Kaimanisaared), mille üle ettevõtjal TPG group of Funds („TPG Funds”, Ameerika Ühendriigid) on valitsev mõju, ja Barclays plc („Barclays”, Ühendkuningriik) omandavad ühiskontrolli ühinemismääruse artikli 3 lõike 1 punkti b tähenduses ettevõtja Kew Green Holdings Limited („Kew Green”, Ühendkuningriik) üle aktsiate või osade ostu teel.

2. Asjaomaste ettevõtjate majandustegevus hõlmab järgmist:

- Goldman Sachs: üleilmne investeerimisettevõtja, kes pakub laia valikut teenuseid mitmekülgsel kliendibaasile üle kogu maailma;
- TPG: üleilmne investeerimisettevõtja, kes pakub laia valikut teenuseid mitmekülgsel kliendibaasile üle kogu maailma;
- TPG Funds: fondiportfell, kes koondab ja haldab TPG valitseva mõju all olevaid eri fonde;
- Barclays: juhtiv üleilmne finantsteenuste osutaja, kes tegutseb panganduse kõigis valdkondades;
- Kew Green: omab ja haldab Ühendkuningriigis paiknevaid hotelle.

3. Komisjon leiab pärast teatise esialgset läbivaatamist, et tehing, millest teatatakse, võib kuuluda EÜ ühinemismääruse reguleerimisalasse, kuid lõplikku otsust selle kohta ei ole veel tehtud. Vastavalt komisjoni teatisele lihtsustatud korra kohta teatavate ettevõtjate koondumiste käsitlemiseks kooskõlas EÜ ühinemismäärusega⁽²⁾ tuleks märkida, et käesolevat juhtumit on võimalik käsitleda teatise ettenähtud korra kohaselt.

4. Komisjon kutsub asjast huvitatud kolmandaid isikuid esitama komisjonile oma võimalikke märkusi kavandatava toimingu kohta.

Komisjon peab märkused kätte saama hiljemalt kümne päeva jooksul pärast käesoleva dokumendi avaldamist. Märkusi võib saata komisjonile faksi (+32 22964301), elektronposti (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) või postiga järgmisel aadressil (lisada viitenumber COMP/M.6788 – Goldman Sachs/TPG/Barclays/Kew Green):

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ ELT L 24, 29.1.2004, lk 1 („EÜ ühinemismäärus”).

⁽²⁾ ELT C 56, 5.3.2005, lk 32 („lihtsustatud korda käsitlev teatis”).

Eelteatis koondumise kohta
(Juhtum COMP/M.6777 – Yazaki Europe/S-Y Systems Technologies Europe)

Võimalik lihtsustatud korras menetlemine

(EMPs kohaldatav tekst)

(2012/C 398/08)

1. 14. detsembril 2012 sai komisjon nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 ⁽¹⁾ artiklile 4 vastava teatise kavandatava koondumise kohta, mille raames ettevõtja Yazaki Europe Limited („YEL”, Ühendkuningriik), mis kuulub kontserni Yazaki Corporation („YC”, Jaapan), omandab ainukontrolli ühinemismääruse artikli 3 lõike 1 punkti b tähenduses ettevõtja S-Y Systems Technology Europe GmbH („S-YST”, Saksamaa) üle aktsiate või osade ostu teel. Ettevõtja S-YST üle on praegu ühine valitsev mõju ettevõtjatel YC ja Continental Automotive GmbH.
2. Tehingust mõjutatud ettevõtjad YEL ja S-YST tegutsevad autotööstuses kasutatavate elektri jaotussüsteemide (elektrijuhtmestike) arendamise ja müügi valdkonnas.
3. Komisjon leiab pärast teatise esialgset läbivaatamist, et tehing, millest teatatakse, võib kuuluda EÜ ühinemismääruse reguleerimisalasse, kuid lõplikku otsust selle kohta ei ole veel tehtud. Vastavalt komisjoni teatisele lihtsustatud korra kohta teatavate ettevõtjate koondumiste käsitlemiseks kooskõlas EÜ ühinemismäärusega ⁽²⁾ tuleks märkida, et käesolevat juhtumit on võimalik käsitleda teatises ettenähtud korra kohaselt.
4. Komisjon kutsub asjast huvitatud kolmandaid isikuid esitama komisjonile oma võimalikke märkusi kavandatava toimingu kohta.

Komisjon peab märkused kätte saama hiljemalt kümne päeva jooksul pärast käesoleva dokumendi avaldamist. Märkusi võib saata komisjonile faksi (+32 22964301), elektronposti (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) või postiga järgmisel aadressil (lisada viitenumber COMP/M.6777 – Yazaki Europe/S-Y Systems Technologies Europe):

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ ELT L 24, 29.1.2004, lk 1 („EÜ ühinemismäärus”).

⁽²⁾ ELT C 56, 5.3.2005, lk 32 („lihtsustatud korda käsitlev teatis”).

Tellimishinnad aastal 2012 (ilma käibemaksuta, sisaldavad tavalise saatmise kulusid)

<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria väljaanne ainult paberkandjal	ELi 22 ametlikus keeles	1 200 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria paberkandjal + DVD-l aastane väljaanne	ELi 22 ametlikus keeles	1 310 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L-seeria väljaanne ainult paberkandjal	ELi 22 ametlikus keeles	840 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria igakuiselt ja kumulatiivselt DVD-l	ELi 22 ametlikus keeles	100 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) kord nädalas DVD-l	mitmekeelne: ELi 23 ametlikus keeles	200 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> C-seeria – värbamiskonkursid	konkursside keeled	50 eurot aastas

Euroopa Liidu Teatajat saab tellida Euroopa Liidu 22 ametlikus keeles. Teataja on jaotatud L-seeriaks (õigusaktid) ja C-seeriaks (teave ja teatised).

Iga keeleversioon tuleb tellida eraldi.

Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 920/2005, mis avaldati ELTs L 156 18. juunil 2005 ja milles sätestatakse, et Euroopa Liidu institutsioonid ei ole ajutiselt kohustatud koostama ja avaldama kõiki õigusakte iiri keeles, müüakse ELT iirikeelseid väljaandeid eraldi.

Euroopa Liidu Teataja lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) tellimus sisaldab kõiki 23 keeleversiooni ühel mitmekeelsel DVD-l.

Soovi korral saab koos *Euroopa Liidu Teataja* tellimusega mitmesuguseid *Euroopa Liidu Teataja* kaasandeid. Kaasannete ilmumisest teavitatakse tellijaid teadaande vahendusel, mis avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Müük ja tellimused

Erinevate tasuliste perioodikaväljaannete tellimusi, k.a *Euroopa Liidu Teataja* tellimust, saab vormistada meie edasimüüjate kaudu. Edasimüüjate nimekiri on kättesaadav järgmisel veebilehel:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm

EUR-Lexi (<http://eur-lex.europa.eu>) kaudu pakutakse otsest ja tasuta juurdepääsu Euroopa Liidu õigusaktidele. Nimetatud veebilehel saab tutvuda *Euroopa Liidu Teatajaga* ning ka lepingute, õigusaktide, kohtupraktika ja ettevalmistatavate õigusaktidega.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab veebilehelt <http://europa.eu>

